

**STUDIJSKI PROGRAM DRUGOG CIKLUSA STUDIJA „MENADŽMENT U
TURIZMU I HOTELIJERSTVU“ NA EKONOMSKOM FAKULTETU
UNIVERZITETA U BANjOJ LUCI**

Banja Luka, novembar 2017. godine

SADRŽAJ

UVOD: OPRAVDANOST POKRETANJA STUDIJSKOG PROGRAMA II CIKLUSA STUDIJA „MENADŽMENT U TURIZMU I HOTELIJERSTVU“	3
1. CILJEVI STUDIJSKOG PROGRAMA	6
1.1. Utemeljenost studijskog programa.....	6
1.2. Struktura studijskog programa	7
1.3. Svrha studijskog programa.....	8
2. MODEL STUDIJSKOG PROGRAMA	8
3. NAUČNA OBLAST KOJOJ PRIPADA STUDIJSKI PROGRAM	9
4. VRSTA STUDIJA I ISHOD PROCESA UČENJA.....	9
4.1. Vrsta studija	9
4.2. Ishod procesa učenja	9
4.3. Izlazne kompetencije studenata (learning outcomes, engl.).....	10
5. AKADEMSKI NAZIV	11
6. USLOVI ZA UPIS NA STUDIJSKI PROGRAM.....	11
9. LISTA OBVEZNIH I IZBORNIH PREDMETA	12
9.1. Istraživački projekat - pristupni rad	13
9.2. Tabelarni pregled predmeta na studijskom programu.....	13
9.3. Opisi, odnosno specifikacije predmeta (Knjiga predmeta)	14
10. NAČIN I POTREBNO VRIJEME IZVOĐENJA STUDIJA.....	14
10.1. Način izvođenja studija - tradicionalno	15
10.2. Neposredna nastava	15
10.3. Ocjenjivanje studenta.....	18
11. BODOVNA VRIJEDNOST PREDMETA U SKLADU SA EVROPSKIM SISTEMOM PRENOSA BODOVA - ECTS	20
12. PREDVIĐENI BROJ SATI ZA POJEDINE PREDMETE.....	20
13. KRITERIJUMI I USLOVI PRENOSA ECTS BODOVA	21
14. DOKAZ O PODUDARNOSTI.....	21
15. PREDUSLOVI ZA UPIS POJEDINIH PREDMETA.....	21
16. KRITERIJUMI I NAČINI OSIGURANJA KVALITETA.....	21
17. USLOVI ZA PRELAZAK SA DRUGIH STUDIJSKIH PROGRAMA	23
18. OBAVEZE STUDENATA I DINAMIKA STUDIRANJA.....	23
19. DODATAK 2 - 7.2. SADRŽAJ NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA - SILABUSI	23

UVOD: OPRAVDANOST POKRETANJA STUDIJSKOG PROGRAMA II CIKLUSA STUDIJA „MENADŽMENT U TURIZMU I HOTELIJERSTVU“

Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci je visokoškolska institucija u sastavu Univerziteta u Banjoj Luci čija je osnovna djelatnost naučno-nastavni i naučnoistraživački rad. Ekonomski fakultet u Banjoj Luci osnovan je Rješenjem Skupštine opštine Banja Luka, broj: 01-012/75 od 06.02.1975. godine. Ekonomski fakultet se razvio iz Odjeljenja Ekonomskog fakulteta u Sarajevu, koje je počelo s radom 01.11.1974. godine. Ekonomski fakultet posjeduje sve neophodne dozvole za rad i u potpunosti ispunjavanja uslove propisane Zakonom (Rješenje o utvrđivanju uslova za početak rada visokoakademске ustanove, broj rješenja 07.1-4462/07 od 02.07.2007. godine; Rješenje o upisu u sudski registar, broj rješenja 1-587-00 od 13.09.2007. godine i Dozvolu za rad, broj dozvole 07.23/602-3900/09, od 22. 06. 2009. godine). Univerzitet u Banjoj Luci je 2013. godine akreditovan i upisan u Registar visokoškolskih ustanova koji se vodi kod Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Republike Srpske. Univerzitet u Banjoj Luci danas ima 17 fakulteta sa 58 studijskih programa I ciklusa studija, 65 programa II ciklusa i devet studijskih programa III ciklusa studija.

Nastavu izvodi 811 nastavnika i saradnika u punom radnom odnosu. Pored njih, na Univerzitetu je angažovano 170 nastavnika u dopunskom radnom odnosu, 168 gostujućih profesora iz inostranstva i 121 stručni saradnik za potrebe realizacije kliničke prakse. Administrativno-tehničku podršku pruža 559 službenika.

Trenutno na Univerzitetu studira 14.699 studenata iz svih krajeva Republike Srpske, ali i iz inostranstva. Do sada je diplome osnovnih studija steklo 31.500 studenata, 350 studenata master studija, 1.150 magistara i 645 doktora nauka.

Misija Ekonomskog fakulteta je edukacija i osposobljavanje visokoobrazovnog akademskog i stručnog kadra, razvoj tržišno orijentisanih kompetencija studenata¹, kao i naučnoistraživački rad i saradnja na državnom, regionalnom i međunarodnom nivou sa naučnoistraživačkim institucijama, vladinim i nevladinim institucijama i privredom.

Vizija Ekonomskog fakulteta:

Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci je moderan, razvijen, progresivan i otvoren fakultet koji predstavlja glavnu okosnicu ekonomskog razvoja Republike Srpske.

Glavni cilj Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci je da postane lider iz oblasti visokog obrazovanja i naučnoistraživačkog rada u okvirima Republike Srpske i Bosne Hercegovine, i šire, u regionalnom kontekstu.

Specifični ciljevi Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci su:

1. kontinuirano unapređenje kvaliteta nastavnog procesa na I, II i III ciklusu studija, usklađenog sa zahtjevima realnog sektora i principima bolonjskog procesa;

¹ У даљем tekstu koristiћemo terminе студент, кандидат, наставник, менаџер и остале стручне термине као родно неутралне термине који се односе и на женски и на мушки род (прим. аут.).

2. poboljšanje kompetencija nastavnog i saradničkog osoblja i izlaznih kompetencija studenata stalnim inovacijama u nastavnom procesu i naučnoistraživačkom radu i učestvovanjem u međunarodnim projektima;
3. jačanje međunarodne saradnje i pozicije Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci u inostranstvu.

Studenti sa diplomom Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, sa izgrađenim kompetencijama i međunarodno priznatom diplomom (veliki broj naših studenata nastavio je školovanje na studijima II i III ciklusa studija u Austriji, Njemačkoj, Velikoj Britaniji, Mađarskoj, Italiji, Kanadi, Sjedinjenim Američkim Državama, Srbiji, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Sloveniji i drugim zemljama, prema evidenciji Studentske službe Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci) mogu se zaposliti u javnom sektoru, poslovnom nefinansijskom i finansijskom sektoru, samozapošljavanjem i zapošljavanjem u trećem sektoru. Diploma Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci je brend. To potvrđuju i diplomirani ekonomisti, masteri ekonomije, magistri ekonomskih nauka i doktori ekonomskih nauka koji obavljaju visoke državničke dužnosti u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, ali i upravljaju finansijskim institucijama, institucijama Vlade Republike Srpske, te javnim i privatnim preduzećima.

Iako je tržište rada preplavljen velikim brojem nezaposlenih ekonomista raznih profila, ogromnom većinom sa fakulteta i visokih poslovnih škola u privatnom vlasništvu, pažljiva analiza tržišta rada pokazala je neophodnost daljeg školovanja postojećih specijalističkih profila, kao što su stručnjaci iz oblasti turizma i hotelijerstva. Potrebe tržišta rada su bili glavni pokretač u izradi nastavnog plana i programa studijskog programa drugog ciklusa „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“ na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci. Menadžment u turizmu i hotelijerstvu u zapadnom dijelu Republike Srpske nisu dovoljno zastupljeni u studijskim programima na Univerzitetu u Banjoj Luci. Banja Luka kao de facto glavni grad Republike Srpske sa izuzetno velikim turističkim potencijalima iskazuje potrebu za specijalističkim znanjima u oblastii menadžmenta i preduzetništva u turizmu i ugostiteljstvu. I ne samo Banja Luka, već i destinacije kao što su Nacionalni park Kozara, Banja Vrućica, Trebinje, Jahorina, Bijeljina, Višegrad sve više postaju prepoznatljivi na turističkim mapama u regiji i svijetu. Broj domaćih i stranih turista koji posjećuju Republiku Srpsku sve je veći i veći iz godine u godinu, kao i broj novootvorenih hotela, hostela, motela, restorana i drugih ugostiteljskih objekata. Od 2006. godine kada je Republiku Srpsku posjetilo registrovanih 191 934 turista uz ostvarenih 489 441 noćenja, taj broj je narastao u 2015. godini na 294 781 turistu uz ostvarenih 686 944 noćenja. U istom periodu, povećao se broj

smještajnih kapaciteta sa 139 u 2006. godini na 221 u 2015. godini ². Univerzitet u Banjoj Luci i Ekonomski fakultet kao predstavnik Univerziteta, poptisnici su sporazuma sa NR Kinom „Put svile 16+1“. Sporazum o saradnju u oblasti turizma i kulture je potpisana na drugoj Konferenciji (16+1 Samit Podgorica, 2017.) između Univerziteta u Banjoj Luci, Fkulteta za Turizam i Ugostiteljstvo u Ohridu, Univerzitet u Podgorici i Univerziteta iz Pekinga (*Beijing Union University -Tourism school*) Međunarodna platforma za saradnju NR Kine i zemalja centralne i istočne Evrope (CIEZ) pod nazivom Mehanizam 16+1 predstavljena je zvanično u aprilu 2012. godine u Varšavi. Pored Kine, ovaj novi oblik međunarodne saradnje obuhvata 16 evropskih država: Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Estonija, Hrvatska, Letonija, Litvanija, Mađarska, Makedonija, Poljska, Rumunija, Srbija, Slovačka, Slovenija i Češka. Mehanizam 16+1 usmeren je na koordinaciju razvojnih strategija 17 država i odnosi se na saradnju u oblastima investicija, infrastrukture, transporta, nauke, obrazovanja, kulture, turizma i poljoprivrede, sa ciljem da omogući platformu za ubrzani rast i razvoj. NR Kina je definisala tri potencijalne prioritne oblasti ekonomskog saradnje – infrastrukturu, napredne i ekološke tehnologije. Kineska akademija društvenih nauka osnovala je Think Tank, sa ciljem da u okviru ovog mehanizma koordinira saradnju između NR Kine i zemalja centralne i istočne Evrope. I ova saradnja sa Kinom je jedan od razloga otvaranja novog master studija iz oblasti menadžmenta turizma i ugostiteljstva.

Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci posjeduje sve tehničko-prostorne i ljudske pretpostavke za školovanje studenata na studijskom programu „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“ i smatramo da je pokretanje ovoga studijskog programa od velikog društveno-ekonomskog interesa za Republiku Srbsku.

² Detaljnju statistiku o Turizmi прочитате у Завод за статистику Републике Српске. (2016). Статистички годишњак Републике Српске 2016. Преузето 19.11.2017. године са http://www.rzs.rs.ba/static/uploads/bilteni/godisnjak/2016/22tur_2016.pdf.

1. CILJEVI STUDIJSKOG PROGRAMA

Osnovni cilj studijskog programa akademskih diplomskih (master) studija je obrazovanje odgovarajućih stručnjaka iz užih specijalističkih oblasti iz naučnog polja ekonomije, sa posebnim fokusom na uže naučne oblasti menadžmenta, preduzetničke ekonomije i marketinga na nivou studija II ciklusa (master studija), koji će biti osposobljeni za obavljanje složenih i rukovodećih poslova u privrednim djelatnostima iz oblasti turizma i hoteljerstva, vladinim i neprofitnim institucijama i organizacijama, kao i za uključivanje u naučnoistraživački rad.

Cilj studijskog programa akademskih diplomskih studija je da se studenti osposobe za rad na rješavanju konkretnih problema u ekonomiji i poslovnoj ekonomiji (menadžmentu i biznisu), kao i za dalja akademska istraživanja u okviru doktorskih studija. Studijski program omogućava sticanje znanja i ovladavanje vještinama koje su neophodne za obavljanje vrlo složenih upravljačkih i analitičkih poslova iz različitih oblasti ekonomije.

Ciljevi studijskog programa II ciklusa studija, generalno posmatrano su osposobljavanje budućih mastera ekonomije za:

- primjenu naprednih i složenijih metoda analiziranja uzročno-posljedičnih odnosa i veza u ekonomskoj teoriji i ekonomskoj stvarnosti, kao i mogućnosti primjene savremenih metoda kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja kao osnove za empirijska istraživanja i donošenje poslovnih odluka, uz minimiziranje rizika u neizvjesnom i trubulentnom okruženju vladinih, profitnih i neprofitnih organizacija iz oblasti turizma i hoteljerstva;
- samostalno ili u timu, uspješno obavljanje rukovodećih, menadžerskih i liderских poslova iz oblasti ekonomije, a posebno iz užeg usmjerena sa odsjeka, i to iz menadžmenta, preduzetništva, marketinga, turizma i hoteljerstva, u svim profitnim i neprofitnim organizacijama, bez obzira na djelatnost, u poslovnom nefinansijskom sektoru, vladinom i nevladinom sektoru, kako u velikim, tako i u mikro, malim i srednjim preduzećima;
- nastavak studija na trećem ciklusu studija, odnosno doktorskom studiju.

Studijski program „Menadžment u turizmu i hoteljerstvu“ nema posebnih usmjerena.

Cilj studijskog programa „Menadžment u turizmu i hoteljerstvu“ je produbljavanje znanja budućih mastera ekonomije iz oblasti menadžmenta u turizmu i hoteljerstvu, kao i osposobljavanje studenata da sistematski i sveobuhvatno primjenjuju tehnike, alatke i metode mikroekonomske i makroekonomske strateške analize privrednih subjekata u turizmu i hoteljerstvu i onih koji su povezani sa turizmom. Studenti će se osposobiti da sistematski tragaju za inovacijama i mogućnostima primjene savremenih koncepata preduzetničkog menadžmenta, međunarodnog marketinga i međunarodnog biznisa u turizmu i hoteljerstvu, s ciljem sticanja konkurentske prednosti. Studijski program bi se izvodio na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci.

1.1. Utemeljenost studijskog programa

Studijski program I ciklusa studija *Menadžment u turizmu i hoteljerstvu* utemeljen je na:

- Zakonu o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 73/10, 104/11, 84/12. i 108/13);

- Statutu Univerziteta u Banjoj Luci, Statutu Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci i na drugim normativno-pravnim dokumentima ovih ustanova;
- Pravilima studiranja na I i II ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci;
- Pravilima studiranja na III ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci;
- Pravilniku o vanrednom studiju Univerziteta u Banjoj Luci;
- Magna karti: Magna Charta Universitatum;
- Bolonjskoj deklaraciji: The European Higher Education Area Joint Declaration of the European Ministers of Education convened in Bologna on the 19th of June 1999;
- Praškom komunikeu: Towards the European Higher Education Area – Communique of the meeting of European ministers in charge of higher Education, Prague on 19th of May 2001;
- Sorbonskoj deklaraciji: Joint declaration on harmonisation of the architecture of the European higher education system (Sorbone, Paris, 25th of May, 1998);
- Izjavi iz Salamanke: Message from the Salamanca Convention of European Higher Education Institutions;
- Okviru za visokoakademske kvalifikacije u Bosni i Hercegovini: Bosnia and Herzegovina (BiH) higher education qualification framework;
- Okviru kvalifikacija u evropskom prostoru visokog obrazovanja (QF EHEA);
- Evropskom okviru kvalifikacija za cjeloživotno učenje (EQF);
- Konvenciji o priznavanju kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja u evropskom regionu (Lisabonska konvencija);
- Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)
- Studijskim programima na prostoru bivše Jugoslavije i šire.

1.2. Struktura studijskog programa

Studijski program diplomskih akademskih studija (master studija) „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“ traje jednu studijsku godinu i ima 60 ECTS bodova. Nastava se organizuje u dva semestra, koji imaju po 30 ECTS bodova. Riječ je o složenom studijskom programu, koji je kreiran u skladu sa najnovijim dostignućima ekonomske nauke, savremenom praksom renomiranih fakulteta u Evropi i svijetu, kao i potrebama naše privrede i društva.

Studijski program je definisan tako da bude cjelovit, sveobuhvatan i usaglašen sa drugim programima Fakulteta (na studijama I i III ciklusa) prema modelu 4+1+3.

Program ima jasno definisanu svrhu i ulogu u obrazovnom sistemu u sistemu visokog obrazovanja. Ciljevi studijskog programa, ishodi učenja, znanja i vještina, koji se njegovim savladavanjem stiču, precizno su određeni i usklađeni sa osnovnim zadacima i ciljevima Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci.

Na nivou studijskog programa obezbijeden je odgovarajući procenat izbornosti, što diplomskim akademskim (master) studijama daje neophodnu fleksibilnost. Od ukupno 8 predmeta i završnog rada, 3 predmeta uključujući završni rad su izborni predmeti, što čini 37,50% od ukupnog broja predmeta. U strukturi studijskog programa zastupljene su, u odgovarajućim proporcijama, tri grupe predmeta, i to: teorijsko-metodološki, naučno-stručni i stručno-aplikativni.

Izborni predmeti se biraju anketom, s time da predmeti koji dobiju najveći broj glasova studenata, postaju obavezni izborni predmeti u zimskom i ljetnom semestru. Konačnu odluku o izbornim predmetima, na prijedlog Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, usvaja Senat Univerziteta u Banjoj Luci.

Nastava na studijskom programu „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“ realizovaće se prema planu izvođenja nastave i uz primjenu raznovrsnih metoda, kako bi se kod studenata razvile različite sposobnosti i vještine i kako bi se svima omogućilo da, bez obzira na različite stilove učenja, pod približno istim uslovima usvajaju nova znanja. Plan izvođenja nastave usaglašen je sa Odlukom o načinu praćenja i valorizovanja znanja studenata koji usvaja Nastavno-naučno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci neposredno prije početka akademske godine i Pravilima studiranja na I i II ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci.

1.3. Svrha studijskog programa

Vizija studijskog programa drugog ciklusa studija jeste da komplementarnim pristupom i višim nivoom obrazovanja studenata koji su završili prvi ciklus studija, održe i unaprijede lidersku poziciju Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Studijski program na II ciklusu studija „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“ predstavlja odgovor na potrebe tržišta rada i potrebe Republike Srpske za razvojem i progresom. Svrha ovog studijskog programa na II ciklusu studija je da prati dinamične promjene u ekonomskom okruženju, izlazeći u susret potrebama za novim kompetencijama, znanjima, ali i vještinama koji se od mastera ekonomije zahtijevaju, kako od strane preduzeća i privrede, tako i od strane državnih institucija.

Studijski program „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“ je fokusiran na pojedinačna, specifična i uskodisciplinarna znanja iz oblasti turizma i hotelijerstva. Pored kreiranja i stvaranja kompetentnih i traženih obrazovnih profila na tržištu rada, koji bi se efikasno zapošljavali i doprinosili razvoju društva, svrha ovog studijskog programa jeste i ospozobljavanje studenata za nastavak studija na doktorskim studijama (studij III ciklusa).

2. MODEL STUDIJSKOG PROGRAMA

Model studijskog programa je 4 + 1 + 3. Diplomski akademski (master) studij traje 1 godinu, odnosno 2 semestara ili 60 ECTS poena.

3. NAUČNA OBLAST KOJOJ PRIPADA STUDIJSKI PROGRAM

Studijski program II ciklusa studija „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“ sa jednogodišnjih diplomskih akademskih (master) studija, pripada naučnoj oblasti 5.0.0. Društvene nukve, naučnom polju 5.2.0. Ekonomija i poslovanje.

Predmeti na studijskom programu „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“ pripadaju naučnim oblastima kategorizovanim u uže naučne oblasti prema Nomenklaturi polja i užih naučnih oblasti, Pravilnika o izmjeni pravilnika o naučnim i umjetničkim oblastima, poljima i užim oblastima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 27/2010) i Odlukom Senata Univerziteta u Banjoj Luci, broj: 02/04-3.2082-64/12, od 13. 09. 2012. godine:

Menadžment, Preduzetnička ekonomija, Marketing, Međunarodna ekonomija, Poslovne finansije, Računovodstvo i revizija, Poslovne finansije i Međunarodno poslovno pravo.

4. VRSTA STUDIJA I ISHOD PROCESA UČENJA

4.1. Vrsta studija

Studijski program II ciklusa studija (jednogodišnji diplomska akademski master studij) traje dva semestara, ukupno 60 ECST poena.

4.2. Ishod procesa učenja

Nakon uspješnog završetka II ciklusa studija, studenti će steći kvalifikacije sa kojima će:

- Proširiti osnovna i specifična znanja iz oblasti ekonomije, stečena uspješnim završetkom I ciklusa studija, primjenljiva u rješavanju problema poslovnog odlučivanja i upravljanja složenim organizacionim sistemima u privrednim i neprivrednim djelatnostima sa akcentom na poslovne sisteme iz oblasti turizma i ugostiteljstva.
- Moći primjenjivati alatke mikroekonomiske i makroekonomiske analize na osnovu kojih će biti sposobljeni da kritičkim sudom donose odluke strateškog karaktera, kako u uslovima prosperiteta, tako i uslovima recesije, krize i oskudnosti informacija na tržištu, radeći u interdisciplinarnom kontekstu, samostalno i u timu.
- Biti sposobljeni da primjenjuju napredne i kompleksne metode unapređivanja znanja i primijenjenih istraživanja iz oblasti ekonomije i menadžmenta turizma i hotelijerstva, primjenjujući dostupne pristupe za rješavanje donošenje kritičkih sudova i na osnovu nepotpunih i ograničenih informacija, vodeći računa o društvenim i etičkim odgovornostima shodno principu racionalnosti raspoloživih inputa, tj. resursa i raspoloživog vremena.
- Primjenom modernih sredstava komunikacije i prezentacije i poznavanjem stranih jezika, biti sposobljeni za interpretaciju i razmjenu ideja, informacija, definisanje i jasno prezentovanje zaključaka i činjenica na kojima se zaključci baziraju, i upućenom i neupućenom auditoriju.
- Biti u mogućnosti da započnu i uspješno vode, samostalno ili u timu, vlastiti biznis iz oblasti turizma i hotelijerstva, primjenjujući stečena znanja, kao i sposobnost za timski rad.
- Izgraditi vještine i trajnu motivisanost za nastavak školovanja na trećem ciklusu studija i aktivnu primjenu koncepta cjeloživotnog učenja.

4.3. Izlazne kompetencije studenata (learning outcomes, engl.)

Tokom studija na II ciklusu studija, studenti bi trebali unaprijediti određene prenosive vještine koje su stekli tokom školovanja na I ciklusu studija. Studenti koji završe diplomske akademiske master studij, posjedovaće opšte i specifične kompetencije koje se odnose na sposobnost primjene metodologije i metoda naučnoistraživačkog rada, kao što su indukcija i dedukcija, analiza i sinteza, klasifikovanje, planiranje i organizovanje, sposobnost rješavanja problema logičkim rasuđivanjem i primjenom metode analogije, vještine upravljanja i liderstva, sposobnost timskog rada, komunikacije, primjene znanja u praksi, fleksibilnog prilagođavanja novim situacijama, samostalnog rada, sposobnost upravljanja projektima, sposobnost proaktivnog i inovativnog djelovanja, sposobnost preuzimanja rizika u uslovima neizvjesnosti.

Studenti dopunjavaju znanja stećena na osnovnim akademskim dodiplomskim studijama u cilju primjene stečenih znanja i vještina za rješavanje konkretnih problema u poslovnom okruženju na nivou ekonomskih subjekata iz oblasti turizma i hotelijerstva kao i pripreme za dalji naučnoistraživački rad.

Studenti bi bili u mogućnosti da verbalno, grafički, matematički i ekonometrijski predstavljaju ekonomske ideje i analize, uključujući i odnos između njih. Pored toga, bili bi osposobljeni da raspravljaju, analiziraju i procjenjuju politike vlada i da procijene ekonomske performanse naše privrede, drugih privreda i globalne ekonomije.

Izlazne kompetencije (learning outcomes, engl.) studenata dodatno su profilisane usmjerenim studijskim programom „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“.

Studenti koji završe studijski program master studija „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“, stiču široki spektar kompetencija na tržištu rada iz oblasti poslovne ekonomije, sa akcentom na poslovljanje privrednih i neprivrednih subjekata iz oblasti turizma i hotelijerstva. Studenti će steći bazična i specijalistička znanja o preduzetništvu, marketingu i menadžmentu preduzeća u turizmu i hotelijerstvu. Studenti će biti osposobljeni pronalaziti optimalna rješenje u upravljanju hotelima i preduzećima iz oblasti turizma i hotelijerstva, primjenjujući osnovna znanja iz ekonomske teorije i nauke o odlučivanju. Studenti će biti u mogućnosti da samostalno i u timu analiziraju poslovne probleme i da izrađuju biznis plan za svaki poslovni poduhvat u preduzeću. Studenti će biti u mogućnosti da podstiču i iniciraju inovacije turističkih proizvoda, usluga i procesa, kao i da ih uspješno komercijalizuju na tržištu. Biće osposobljeni da strateški razmišljaju i da upravljaju preduzećem ili organizacionom jedinicom na globalnom tržištu turističkih proizvoda.

Studenti koji završe ovaj studijski program master studija, biće osposobljeni da obavljaju samostalno ili u timu, sljedeće poslove: rukovodilac poslovnice putničke agencije/tur (tour)-operatora; rukovodilac kategorije proizvoda tur (tour)-operatora; hotela i drugih turističkih preduzeća; centralnog bukinga; rukovodilac sektora za analizu i kalkulacije u tur (tour)-operatorskim, hotelskim i drugim turističkim i srodnim preduzećima; menadžer hotela; marketinški analitičar u tur (tour)-operatorskim, hotelskim, i drugim turističkim i srodnim preduzećima; menadžer razvoja integralnih turističkih proizvoda u organima i organizacijama javnog sektora; viši stručni saradnik u resornom ministarstvu; organizator kongresa, konferencija i izložbi; planer, analitičar i rukovodilac u preduzećima turističke privrede, asocijacijama i javnom sektoru.

5. AKADEMSKI NAZIV

Nakon završetka II ciklusa studija, kandidat stiče akademsko zvanje master ekonomije, sa dodatkom diplome i naznakom Menadžment u turizmu i hotelijerstvu – 300 ECTS poena.

Na engleskome jeziku, Master in Economics with diploma supplement with indicated course – Management in tourism and hotel industry - 300 ECTS points.

Skraćenica

Ma, napisana iza imena i prezimena.

Master in Economics, na engleskom jeziku (uz dodatak oblasti iz koje je diplomirao).

6. USLOVI ZA UPIS NA STUDIJSKI PROGRAM

Na osnovu člana 54. Statuta Univerziteta u Banjoj Luci i člana 20. Statuta Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, pravo upisa na II ciklus studija imaju kandidati, shodno odredbama Odluke o uslovima upisa kandidata na drugi ciklus studija na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci, koju usvaja Nastavno-naučno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci³.

Opšte odredbe uslova za upis su sljedeće:

Član 1.

Kandidati koji su završili četvorogodišnje osnovne akademske studije, odnosno studij prvog ciklusa na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci i stekli akademsko zvanje diplomirani ekonomista, odnosno diplomirani ekonomista – 240 ECTS imaju pravo upisa na studije drugog ciklusa na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci, u akademskoj 2017/2018. godini, na osnovu javnog konkursa, bez polaganja prijemnog ispita zbog kompatibilnosti nastavnih planova i programa.

Član 2.

7. Kandidati koji su završili četvorogodišnje osnovne akademske studije ili studije prvog ciklusa na drugim javnim i privatnim univerzitetima u Bosni i Hercegovini i inostranstvu, imaju pravo upisa na studije drugog ciklusa na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci, u akademskoj 2017/2018. godini, na osnovu javnog konkursa, uz obavezu polaganja prijemnog ispita.
8. Za kandidate koji su studije završili u inostranstvu provešće se postupak priznavanja stranih visokoškolskih isprava radi nastavka obrazovanja u skladu sa odredbama Statuta Univerziteta u Banjoj Luci, Statuta Ekonomskog fakulteta i Pravilnika o postupku ekvivalencije ranije

³ Одлuku o условима уписа кандидата на други циклус студија Економског факултета Универзитета у Бањој Луци у академској 2017/2018. години можете преузети са <http://www.ef.unibl.org/dokumenti/579Odluka-o-uslovima-upisa-na-II-ciklus-2017-2018.pdf>

stečenih zvanja, postupku vrednovanja visokoškolskih isprava i za potrebe nastavka školovanja na Univerzitetu u Banjoj Luci.

Ostali detalji u vezi upisa detaljno su objašnjeni u dokumentu Odluka o uslovima upisa kandidata na drugi ciklus studija Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci u akademskoj 2017/2018. Godini.

9. LISTA OBAVEZNIH I IZBORNIH PREDMETA

Lista - pregled obaveznih i izbornih studijskih predmeta, dat je u okviru tabelarnog pregleda predmeta.

Svi predmeti u studijskom programu razvrstani su prema svome statusu. Zavisno od toga da li je student obavezan da ih upiše, predmeti se dijele na obavezne (O) i izborne (I) predmete. Studenti na početku akademske godine, odnosno semestra, upisuju obavezne predmete i biraju i upisuju potreban broj izbornih predmeta od ponuđenih izbornih predmeta. Izborni predmeti se biraju anketom. Predmet koji izabere najveći broj studenata, proglašava se izbornim predmetom za akademsku godinu u kojoj se bira izborni predmet. Nastavno-naučno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, na prijedlog prodekana za nastavu, i rezultata ankete, predlaže Senatu Univerziteta u Banjoj Luci izmjenu i dopunu Liste odgovornih nastavnika, kojom se verificuje izbor izbornog predmeta i odgovorni nastavnici. Predmet Metodologija naučno-istraživačkog rada (2P+0V) je obavezan predmet na ovom studijskom programu. Studenti neće biti u mogućnosti da prijavljuju i polažu ostale obavezne i izborne predmete, dok ne polože Metodologiju naučno-istraživačkog rada.

U strukturi studijskog programa drugog ciklusa studija „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“ izborni predmeti obuhvataju ukupno 10 ECTS bodova (po jedan izborni predmet u oba semestra, ne računajući završni rad, koji se bira po želji studenta), što u odnosu na ukupan broj (60) ECTS bodova čini 16,66% ECTS bodova ili 25% predmeta, uključujući i završni rad.

Na ovaj način je obezbijeđena fleksibilnost studijskog programa koja pokazuje u kojoj mjeri je zastupljena mogućnost studenata da učestvuju u kreiranju sopstvenog obrazovanja. Ovakav koncept studija - „usmjeren prema studentima“ prihvata studenta kao partnera i podrazumijeva njeno, tj. njegovo aktivno učestvovanje tokom čitavog procesa studija.

Studenti upisuju, izvršavaju predispitne obaveze i polažu ispit iz svakog obavezognog predmeta. Ukoliko u toku akademske godine ne polože ispit iz obavezognog predmeta, isti predmet ponovo upisuju naredne akademske godine, a prema odredbama Zakona o visokom obrazovanju i Pravila studiranja na I i II ciklusu Univerziteta u Banjoj Luci (više informacija o pravilnicima i uputstvima na zvaničnoj veb stranici Fakulteta <http://www.ef.unibl.org/o-nama/dokumenti-i-odluke-fakulteta>).

U pogledu predispitnih obaveza i ispita iz izbornih predmeta, studenti izvršavaju predispitne obaveze i polažu ispit iz predmeta koje su izabrali i upisali na početku akademske godine, odnosno na početku semestra, a prema odredbama Odluke o načinu praćenja i valorizovanja znanja studenata, koje usvaja Nastavno-naučno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, neposredno prije početka svake akademske godine.

Podjela predmeta na obavezne i izborne obezbjeđuje sistematizaciju predmeta po semestrima i godinama studija u pogledu obaveza studenata, sticanja potrebnog znanja, vještina i radnih sposobnosti, šireg obrazovanja i drugih zahtjeva profesije mastera ekonomije – menadžment u turizmu i hotelijerstvu. Ova podjela omogućava i povezivanje sadržaja predmeta po semestrima i godinama studija, odnosno omogućava uspostavljanje redoslijeda izučavanja predmeta i utvrđivanje preduslova za upis pojedinih predmeta ili grupe predmeta.

9.1. Istraživački projekat - pristupni rad

Od svakog studenta očekuje se da učestvuje u izradi istraživačkog projekta u formi pisanog pristupnog rada. Projekat će biti rađen u toku semestra, uz mentorsku pomoć predmetnih nastavnika. Cilj rada je da pomogne studentima da razviju vještine istraživačkog rada, kao i sposobnost samostalnog istraživanja, analize problema i sposobnosti predlaganja praktičnih rešenja. Istraživanje na projektu treba da bude široko i sveobuhvatno, da uključi različite relevantne izvore informacija koje mogu da budu od koristi u analizi teme. Studenti se ohrabruju da u svojim istraživanjima iskorače iz materijala definisanih silabusom kursa, da demonstriraju originalnost, fleksibilnost i inovativnost u radu, ali da predložene teme budu u skladu sa glavnim ciljem kursa.

Svaki student će kod nastavnika kod kojeg polaže ispit predložiti naziv teme rada elektronskim putem. Kada tema bude odobrena, student pristupa izradi rada, a konačnu verziju rada šalje elektronskim putem najkasnije 10 dana prije ispitnog roka na kojem će student polagati ispit. Pristupni rad mora da zadovolji minimum kriterijuma naučnoistraživačkog rada, propisanih Uputstvom za izradu stručnih i naučnih radova (dostupno na <http://www.ef.unibl.org/dokumenti/82Uputstvo za izradu strucnih i naucnih radova.pdf>).

Studenti će biti obaviješteni od strane Studentske službe kod kojeg nastavnika će polagati ispit. Studenti će biti ravnomjerno raspoređeni prema brojevima indeksa, na način da će jedan odgovorni nastavnik ispitivati studente sa parnim brojevima indeksa, a drugi nastavnik će ispitivati studente sa neparnim brojevima indeksa.

Preduslov za izlazak na završni usmeni ispit je odobren pristupni rad od strane odgovornih nastavnika.

Pristupni rad mora imati jasno definisan problem i predmet istraživanja, cilj istraživanja, definisane hipoteze, zavisne i nezavisne varijable, opisanu primijenjenu metodologiju istraživanja, očekivane rezultate istraživanja, pregled literature, ako se radi i o empirijskom istraživanju opisan metod, uzorak i rezultate istraživanja sa diskusijom, koncitan zaključak u kojem se postavljene hipoteze potvrđuju ili odbacuju, kao i tehnički obrađen tekst prema Uputstvu. Rad treba da sadrži do maksimalno 10,000 riječi, Times New Roman, justified, font 12, spacing 1,5) uključujući sažetak, uvod, tabele, slike, spisak literature i aneks sa podacima iz empirijskog istraživanja, ako takvo istraživanje bude sastavni dio rada.

9.2. Tabelarni pregled predmeta na studijskom programu

Studijski program „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“ nema posebnih usmjerenja.

STUDIJSKI PROGRAM: MENADŽMENT U TURIZMU I HOTELIJERSTVU

Naziv predmeta	Zimski semestar		Ljetni semestar		ECTS
	P	V	P	V	
Metodologija naučno-istraživačkog rada	2	0			4
Strategijski menadžment u turizmu i hotelijerstvu	2	2			7
Strategijski marketing u turizmu i hotelijerstvu	2	2			7
Ekonomika preduzetništva u turizmu i hotelijerstvu	2	2			7
Izborni predmet	2	2			5
Turizam u globalnoj ekonomiji			2	2	5
Menadžment hotelskih operacija			2	2	5
Izborni predmet			2	2	5
ZAVRŠNI MASTER RAD					15
UKUPNO:	10	8	6	6	60

Izborni predmeti na studijskom programu „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“:

- E-biznis u turizmu
- Menadžment događaja u turizmu
- Menadžment kvaliteta u turizmu
- Revizija turističkih preduzeća
- Internacionalni menadžment ljudskih resursa
- Korporativne finansije u turizmu
- Međunarodni poslovni ugovori
- Poslovni sistemi u turizmu

Spisak obaveznih i izbornih predmeta je u prilogu Tabela 7.1. Detaljan nastavni program za svaki predmet je u prilogu u Obrascu 7.2.

9.3. Opisi, odnosno specifikacije predmeta (Knjiga predmeta)

Svaki odgovorni nastavnik obavezan je da u skladu sa usvojenim obrascem, napravi detaljan plan i sadržaj predmeta, a na osnovu odluke Katedre, neposredno prije početka nastave po semestrima, u skladu sa Odlukom o usvajanju akademskog kalendara Senata Univerziteta.

Minimum sadržaja knjige predmeta je sljedeći:

- Informacije o odgovornom nastavniku i saradniku, raspored obaveznih konsultacija i termin održavanja nastave i vježbi;
- Silabus predmeta sa opisom nastavnih jedinki i datumima održavanja nastave, vježbi i kolokvija;
- Spisak ispitnih pitanja;
- Spisak obavezne i dopunske literature;

10. NAČIN I POTREBNO VRIJEME IZVOĐENJA STUDIJA

Drugi ciklus studija (jednogodišnji diplomske akademski studij - master studij) traje 2 semestara sa ukupno 60 ECTS bodova. Studij se organizuje kao redovni i vanredni studij. Studij se sastoji od

časova predavanja i vježbi, u toku 15 sedmica u zimskom i ljetnom semestru, u skladu sa odlukom Senata Univerziteta u Banjoj Luci o akademskom kalendaru.

10.1.Način izvođenja studija - tradicionalno

Studije na usvojenom studijskom programu se izvode na tradicionalan (klasičan) način. Tradicionalan način izvođenja studija predstavlja organizovanje studija u sjedištu visokoakademske institucije i odvija se direktnim kontaktom nastavnika i studenta, u formi predavanja, kao i direktnim kontaktom saradnika i studenata, u formi praktičnih vježbi.

Nastava se u toku akademske godine organizuje u 2 semestra. Jedan semestar studija vrednuje se sa 30 ECTS bodova.

Svi predmeti su jednosemestralni. Nastavni plan sadrži najviše 5 predmeta po semestru, odnosno najmanje 4 predmeta, uključujući obavezni završni (master) rad.

Oblici izvođenja nastave na Fakultetu su standardizovani. Ukupno angažovanje studenta obuhvata:

- 1) neposredna nastava;
- 2) konsultacije sa nastavnicima;
- 3) samostalni rad studenta.

10.2.Neposredna nastava

Neposredna nastava ostvaruje se kroz stalni kontakt studenata sa nastavnicima i saradnicima, a prema nastavnom kalendaru i semestralnom rasporedu predispitnih i ispitnih obaveza koji su sastavni dio utvrđenog godišnjeg programa rada, koji Fakultet donosi za svaku školsku godinu. Obim neposredne nastave je 20 časova sedmično. Na drugom ciklusu studija minimalno 50% neposredne nastave treba da budu časovi predavanja, a ostatak vježbe i drugi oblici neposredne nastave.

Neposredna nastava ostvaruje se kroz sljedeće oblike:

- predavanja,
- vježbe,
- konsultacije.

Stručna praksa, studijski istraživački rad i završni rad na drugom ciklusu studija ne ulaze u obim neposredne nastave, ali se unose u nastavni plan i dodjeljuju im se ECTS bodovi.

Završni rad. Svrha izrade završnog rada jest da student pokaže sposobnost samostalnog pristupa u obradi problema iz područja posebnih, zajedničkih i opštih sadržaja struke za koju se osposobljavao tokom studija na Fakultetu, služeći se literaturom, teorijskim ili empirijskim istraživanjima, društvenom praksom i osnovama metodologije predmetne discipline. Završni rad se radu u skladu sa Pravilima studiranja na I i II ciklusu studija.

Na osnovu člana 52. Stav 2. Zakona o Visokom obrazovanju Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj: 73/10), te člana 35. Pravila studiranja I i II ciklusu studija na Univerzitetu u Banjoj Luci, Naučno-nastavno vijeće Ekonomskog fakulteta na III sjednici održanoj 21.12.2010. godine donijelo je dopunu *UPUTSTVA ZA IZRADU STRUČNIH I NAUČNIH RADOVA*.

I PRIJAVA, IZRADA I ODBRANA ZAVRŠNOG - MASTER RADA U OKVIRU DRUGOG CIKLUSA BOLONjSKOG STUDIJA

Završni - master rad je samostalan rad u kojem student obrađuje odabranu temu primjenom metodologije društvenih nauka te metoda, tehnika, postupaka i instrumenta naučnoistraživačkog rada. Pored toga dokazuje da je savladao nastavni plan i program studija, stekao potrebno znanje i sposobio se za njegovu primjenu. Student u završnom radu treba da pruži dokaze da ima sposobnost da integriše znanja i formulise mišljenja sa ograničenim informacijama i da može svoje zaključke, znanja i argumente prenijeti stručnoj i naučnoj javnosti.

Rezultati izneseni u završnom - master radu treba da predstavljaju doprinos:

- sistematizaciji naučnih ili stručnih zadataka i postojećih rješenja za određenu oblast;
- rješavanju aktuelnog naučnog ili stručnog zadatka koji je postavljen kao cilj rada;
- primjeni postojećih naučnih ili stručnih dostignuća u rješavanju kompleksnog stručnog zadatka.

Izrada završnog rada - master rada (u daljem tekstu master rada) sastoji se od sastoji se od:

- a) izrade prijave teme master rada,
- b) izrade master rada,
- v) odbrane master rada.

IZRADA PRIJAVE TEME MASTER RADA

Prijedlog master rada

Kandidat/kinja piše prijavu master rada na 5-10 stranica koja treba da sadrži sljedeće:

- Uvod (problem istraživanja; predmet istraživanja; ciljeve istraživanja uz obavezno navođenje naučnih i društvenih ciljeva; hipoteze istraživanja – glavna i pomoćne hipoteze);
- Teorijska osnova istraživanja;
- Metode istraživanja;
- Očekivani stručni i naučni rezultati istraživanja
- Vremenski plan istraživanja;
- Kratko obrazloženje preliminarnog sadržaja rada po dijelovima i cjelinama;
- Inicijalni spisak literature;
- Kraću biografiju kandidata/kinje.

Procedura prijave i odbrane završnog rada

- Kandidat/kinja nakon odslušanih predavanja predviđenih Nastavnim planom i programom i položenih ispita, odnosno ako ima samo jedan nepoloženi ispit, stiče pravo prijave master rada.
- Kandidat/kinja predlaže mentora koji ima izbor u užu naučnu oblast iz koje je aplicirana tema.
- Prijava za odobrenje teme se podnosi Nastavno-naučnom vijeću u tri primjerka (+elektronska forma) putem protokola.
- Prijava mora biti potpisana od strane kandidata/kinje, mentora i referenta za postdiplomsku nastavu.
- Matična katedra kandidata/kinje razmatra prijavu daje sugestije na prijavu, te daje prijedlog za imenovanje mentora i predlaže Komisiju za ocjenu i odbranu završnog rada.
- Prijavu teme razmatra Komisija za postdiplomski studij i doktorate koja daje saglasnost na prijavu i prijedlog mentora i Komisije za ocjenu i odbranu završnog rada.

- Nastavno-naučno vijeće odobrava temu, imenuje mentora i Komisiju za ocjenu i odbranu master rada.

IZRADA MASTER RADA

Struktura završnog rada

- Prvo poglavlje sadrži uvodno razmatranje (problem istraživanja; predmet istraživanja; ciljeve istraživanja uz obavezno navođenje naučni i društvenih ciljeva; hipoteze istraživanja – glavna i pomoćne hipoteze);
- Drugo poglavlje sadrži teorijsku osnovu rada.
- Centralno poglavlje (jedno ili više) sadrži aspekte obrade problema, prikupljanja i analize podataka uz primjenu odgovarajućih naučnih metoda.
- Prezentacija rezultata istraživanja i njihova interpretacija.
- Diskusija (komparacija potvrđenih hipoteza sa ostalim relevantnim istraživanjima).
- Naučni i stučni rezultati istraživanja.
- Zaključci i preporuke za dalje istraživanje.
- Spisak korištene literature.

Obim rada

Master rad treba da bude obima od 60 do 80 stranica teksta ili 20.000 – 25.000 riječi, ne uključujući u to literaturu i priloge.

Tehnička obrada master rada treba da bude u skladu sa Uputsvom za izradu stručnih i naučnih radova Ekonomskog fakulteta u Banjoj Luci.

ODBRANA MASTER RADA

Procedura prijave za ocjenu i odbranu master rada

Završeni master rad može se predati tek nakon što student položi sve ispite i izvrši sve druge obaveze master studija.

Zahtijev za ocjenu i odbranu master rada kandidat upućuje prema Nastavno-naučnom vijeću Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci preko protokola i Studentske službe sa četiri primjerka završenog master rada (meki povez).

Zahtijev iz predhodnog stava sadrži: Prijavu, saglasnost mentora da rad ispunjava kriterije navedene u obrazloženju teme i izvještaj iz službene evidencije o ispitim i ESTS bodovima kandidata.

Naučno-nastavno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci imenuje tri člana Komisije od kojih je minimalno jedan član komisije sa drugog Univerziteta.

Komisija za ocjenu i odbranu master rada dužna je u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva sačiniti i dostaviti Izvještaj o master radu.

Izvještaj o ocjeni master rada sadrži sljedeće elemente: podaci o komisiji, podaci o kandidatu, naslov master teze, pregled master teze, ocjena osobina rada, vrednovanje pojedinih dijelova master teze, konačna ocjena magistrske teze, prijedlog komisije.

Matična katedra i Komisija za postdiplomski studij i doktorate razmatraju i usvajaju Izvještaj komisije o master radu i proslijeduju Nastavno-naučnom vijeću Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci Izvještaj na usvajanje.

Nastavno-naučno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci donosi konačnu odluku o usvajanju Izvještaja Komisije, odnosno prihvatanju završnog rada i odluku o zakazivanju odbrane.

Ukoliko Komisija postdiplomski studij i doktorate ili Nastavno-naučno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci ne prihvate završni rad, kandidat može izvršiti ispravku u skladu sa primjedbama ili podnijeti novu prijavu teme završnog rada u roku od 30 dana od dana prijema odluke o odbijanju.

Odluka o usvajanju izvještaja i datumu odbrane dostavlja se studentu i objavljuje na oglasnoj ploči, odnosno veb (web) stranici Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci.

Kandidat putem protokola dostavlja Studenskoj službi sedam primjeraka tehnički završenog rada (tvrdi povez + elektronska forma).

Javna odbrana se zakazuje i objavljuje najmanje 7 dana prije zakazanog datuma odbrane završnog rada na web stranici Fakulteta.

Prezentacija i usmena odbrana master rada:

- Otvaranje postupka odbrane od strane Komisije,
- Kandidat izlaže glavne ciljeve i rezultate istraživanja (do 30 min.),
- Komisija daje svoje komentare i postavlja pitanja (10-15 min.), nakon toga slijedi pauza od 15 minuta,
- Kandidat odgovara na pitanja (10-15 min.),
- Komisija se povlači na konsultacije,
- Sekeratar komisije vodi zapisnik, koji je sastavni dio odluke.
- Zapisnik i odluku potpisuju članovi komisije i sekretar.
- Predsjednik Komisije saopštava konačnu Odluku.

10.3.Ocjenvivanje studenta

Ispitivanje i ocjenjivanje su usaglašeni sa ishodima učenja, i osmišljeni su sa ciljem da se utvrди jesu li ishodi učenja postignuti ili nisu. Uspješnost studenta u savlađivanju svakog predmeta na studijskom programu izražava se poenima u skladu sa odredbama Odluke o načinu praćenja i valorizovanja znanja studenata koju usvaja Nastavno-naučno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci neposredne prije početka svake akademске godine i kontinuirano se prati tokom nastave u semestru.

Nastavnik ocjenjuje studenta na osnovu iskazanog znanja, iznesenih činjenica i njegovog razumijevanja materije, stečenih vještina i pokazane sposobnosti da iskazano primjeni u realnim situacijama. Svoje zahtjeve bazira na pristupačnosti svih sredstava neophodnih pri savladavanju utvrđenog nastavnog plana i programa (Kodeks nastavničke etike, član 7).

Odluka o načinu praćenja i valorizovanja znanja studenata mora biti uskladjena sa smjernicama i opštim odredbama Pravila studiranja na I i II ciklus studija Univerziteta u Banjoj Luci.

Ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, student može ostvariti najviše 100 poena. U formiranju konačne ocjene o uspješnosti studenta u savlađivanju predmeta predispitne obaveze učestvuju sa najviše 50 poena, dok ispit učestvuje sa najviše 50 poena.

Vrednovanje predispitnih obaveza:

- prisustovanje svim oblicima nastave 2 poena,
- obavezni pristupni rad od 0–48 poena.

Završni ispit se polaže usmeno, osim predmeta koji zbog prirode nastavne jedinke zahtijevaju kombinovanu, pismenu i usmenu provjeru znanja na završnom ispitnu.

- Završni ispit polaže se javno, uz prisustvo najmanje jednog studenta i saradnika. Nije dozvoljeno polaganje završnog ispita iza zatvorenih vrata sa jednim kandidatom.
- Ukoliko završni ispit prijavi bliski srodnik odgovornog nastavnika (sin, kćerka, supružnik, dijete od brata ili sestre, prvi rođak), dekan formira tročlanu komisiju, u kojoj odgovorni nastavnik može biti samo član komisije, i zakazuje termin komisijskog polaganja ispita.

Ukupan ostvareni broj poena prevodi se u **konačnu ocjenu** koja pokazuje uspješnost savladanosti predmeta, koja može biti od **5 (nije položio)** do **10 (odličan - izvrsan)**. Način prevođenja ukupnog broja poena, koga čini zbir poena ostvaren na predispitnim obavezama i na ispitnu, u konačnu ocjenu, prikazan je u narednoj skali (tabeli) ocjenjivanja:

Tabela 8.2. Raspored poena i konačnih ocjena

BROJ POENA	OPISNA OCJENA	OCJENA
0-50	nije položeno	pet (5)
51-60	dovoljan	šest (6)
61-70	dobar	sedam (7)
71-80	vrlo dobar	osam (8)
81-90	odličan	devet (9)
91-100	odličan - izuzetan	deset (10)

Po završetku akademске godine, nakon završenih jesenjih ispitnih rokova, predmetni nastavnik objavljuje rang listu svih studenata koji su ostvarili predviđeni minimum od 51 poena iz ukupnih obaveza i položili završni ispit. Dodjela ECTS ocjena vršiće se na osnovu te liste, prema procentu uspješnosti, primjenom sljedećeg kriterijuma:

Tabela 8.3. Rang lista studenata koji su položili završni ispit

REDOŠLIJED	OCJENA
PRVIH 1 % - 10 %	A
SLjEDEĆIH 11 % - 35 %	B
SLjEDEĆIH 36 % - 65 %	C
SLjEDEĆIH 66 % - 90 %	D
SLjEDEĆIH 91 % - 100 %	E

Studenti koji su ostvarili po osnovu ukupnih obaveza od 35 do 50 poena, dobijaju ocjenu FX (potreban dodatni rad za uspješno okončanje ispita), a za manje od 35 poena ocjenu F (potrebno znatno više rada za okončanje ispita).

11. BODOVNA VRIJEDNOST PREDMETA U SKLADU SA EVROPSKIM SISTEMOM PRENOŠA BODOVA - ECTS

Dodjela kredita se zasniva na težini predmeta u smislu opterećenja kojeg student uložiti da postigne planirane ishode učenja u formalnom obliku. Ukupan broj bodova dodijeljenih kvalifikaciji je raspoređen na pojedine predmete proporcionalno njihovom učešću u ukupnom opterećenju potrebnom da se postignu planirani ishodi učenja.

Bodovi su dodijeljeni za ukupno vrijeme potrebno da se postignu planirani ishodi učenja, a ono se sastoji od:

- broja sati kontakt nastave,
- vremena potrebnog za pripremu za nastavu i izradu nastavnih zadataka (priprema i sređivanje građe sa nastave, vježbi ili sa prakse; pisanje eseja, izrada projekata i seminarskih radova; prikupljanje i proučavanje dodatne građe; praktičan rad izvan sati u nastavnom planu, itd.),
- priprema ispita i izlazak na ispit.

Predmeti razvrstani po bodovnoj vrijednosti priloženi su u Tabeli 9.1. u prilogu.

12. PREDVIĐENI BROJ SATI ZA POJEDINE PREDMETE

Studijski program: Menadžment u turizmu i hotelijerstvu

Nivo studija: Drugi ciklus (*Master*)

Sem.	Predmet	Status	Usmjerenje	P	V	DON	ECTS
1	1 Metodologija naučno-istraživačkog rada	O		2	0	0	4
	2 Strategijski menadžment u turizmu i hotelijerstvu	O		2	2	0	7
	3 Strategijski marketing u turizmu i hotelijerstvu	O		2	2	0	7
	4 Ekonomika preduzetništva u turizmu i hotelijerstvu	O		2	2	0	7
	E-biznis u turizmu	I		2	2	0	5
	Menadžment događaja u turizmu	I		2	2	0	5
	Menadžment kvaliteta u turizmu	I		2	2	0	5
	5 Revizija turističkih preduzeća	I		2	2	0	5
	Internacionalni menadžment ljudskih resursa	I		2	2	0	5
	Korporativne finansije u turizmu	I		2	2	0	5
	Međunarodni poslovni ugovori	I		2	2	0	5
	Poslovni sistemi u turizmu	I		2	2	0	5
				10	8	0	30

Sem.	Predmet	Status	Usmjerenje	P	V	DON	ECTS
2	1 Turizam u globalnoj ekonomiji	O		2	2	0	5
	2 Menadžment hotelskih operacija	O		2	2	0	5
	E-biznis u turizmu	I		2	2	0	5
	Menadžment događaja u turizmu	I		2	2	0	5
	Menadžment kvaliteta u turizmu	I		2	2	0	5
	3 Revizija turističkih preduzeća	I		2	2	0	5
	Internacionalni menadžment ljudskih resursa	I		2	2	0	5
	Korporativne finansije u turizmu	I		2	2	0	5
	Međunarodni poslovni ugovori	I		2	2	0	5
	Poslovni sistemi u turizmu	I		2	2	0	5
	4 Završni master rad	O					15
				6	6	0	30

P: Predavanja

V: Vježbe (auditorne)

DON: Drugi oblici nastave (laboratorijske vježbe, seminari, studijski istraživački rad i dr.)

13. KRITERIJUMI I USLOVI PRENOŠA ECTS BODOVA

Uslovi prenosa ECTS bodova sa jednog studijskog programa na drugi unutar Univerziteta kao i između Univerziteta u Banjaluci i drugih univerziteta definisani su Pravilima studiranja na I i II ciklusu studija, članovima 24. do 29.

14. DOKAZ O PODUDARNOSTI

Studijski programi „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“ suštinski je uskladen sa velikim brojem akreditovanih studijskih programa akademskih (master) studija inostranih visokoškolskih ustanova iz okvira evropskog obrazovnog prostora. Studijski programi akademskih diplomskih (master) studija, koji najviše odgovaraju predloženoj strukturi predmeta na studijskom programu „Menadžment u turizmu i hotelijerstvu“, realizuju se na sljedećim institucijama:

- Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet, studijski programi Ekonomска анализа и политика, Računovodstvo, revizija i poslovne finansije, Bankarski i finansijski menadžment, Ekonomска политика и развој, Poslovno управљање,
<http://master.ekof.bg.ac.rs/master.php?program=ef&info=ef-naslovna>
- Univerzitet u Zagrebu, Ekonomski fakultet, studijski programi Ekonomija i Poslovna ekonomija,
<http://www.efzg.unizg.hr/default.aspx?id=15521>
- Univerzitet u Ljubljani, Ekonomski fakultet, studijski program Master in International Business,
http://www.ef.uni-lj.si/content/static_english/izobrazevanje/podiplomsko/angl_programi/usmeritve_ANG_International_business.asp

15. PREDUSLOVI ZA UPIS POJEDINIH PREDMETA

Podaci o preduslovima za upis pojedinih predmeta ili grupe predmeta se nalaze u aneksu 7.2.

16. KRITERIJUMI I NAČINI OSIGURANJA KVALITETA

Na Univerzitetu u Banjoj Luci se od 2008. godine izvodi redovna godišnja evaluacija nastavnog procesa kroz anketiranje studenata. Između ostalog, ta evaluacija sadrži mnoge pokazatelje kvaliteta samog studijskog programa. Pored toga izvode se analize prolaznosti i uspjeha i prati napredovanje studenata tokom studija. Univerzitet u Banjoj Luci usvojio je niz dokumenata kojima se ide u smjeru obezbjeđenja i unapređenja kvaliteta. To su:

- (1) Strategija razvoja Univerziteta u Banjoj Luci za period 2017-2025. godine
http://unibl.org/uploads/files/strane/zakoni_i_interni_propisi/Strategija_UNIBL_2017-2025.pdf.

- (2) Pravilnik o sadržaju, izgledu i digitalnom repozitorijumu master/magistarskih radova na Univerzitetu u Banjoj Luci (<http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/2017/Pravilnik-digitalni-repozitorijum.pdf>).
- (3) Pravilnik o postupku provjere originalnosti završnih radova studenata na II i III ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci (<http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/2017/Pravilnik-originalnost-radova.pdf>).
- (4) Pravilnik o anketiranju studenata o kvalitetu nastavnog procesa (<http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/2017/Pravilnik-originalnost-radova.pdf>).

Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci periodično, u saradnji sa Kancelarijom za osiguranje kvaliteta i sa Savezom studenata Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, vrši evaluaciju nastavnog procesa i nastavnog osoblja, te provodi razna anketiranja studenata i zaposlenih, uključujući ankete preko veb (web) stranice Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci.

Obezbjedenje kvaliteta studijskog programa se provodi kroz:

- 1) Proces analize podataka atraktivnosti postojećih studijskih programa
- 2) Proces revizije postojećih studijskih programa
- 3) Proces razvoja novih studijskih programa
- 4) Proces uvođenja novog predmeta
- 5) Proces analize uspješnosti završavanja studija
- 6) Proces analize podataka o zapošljavanju po završetku studija
- 7) Proces anketiranja završenih studenata
- 8) Proces anketiranja poslodavaca stručnih tijela i udruženja

Obezbjedenje i unapređenje kvaliteta nastavnog procesa ostvaruje se kroz:

- 1) Definisanje pravila i kriterijuma za ocjenjivanje studenata
- 2) Postupak po žalbi studenta na ocjenu
- 3) Analiza uspješnosti polaganja ispita
- 4) Analiza podataka o broju upisanih studenata u višu godinu studija
- 5) Analiza podataka o broju studenata i nastavnika
- 6) Evaluacija nastave i nastavnika od strane studenata
- 7) Samoevaluacija nastavnika
- 8) Definisanje strukture kolegija, ishoda učenja, opterećenja studenata, sadržaja i plana izvođenja po sedmicomama, metoda obrazovanja, obveza studenata i načina provjere steklih znanja i vještina - usklađenost sa kvalifikacijskim okvirom

Obezbjedenje kvaliteta resursa za podršku studentima provodi se kroz:

- 1) Postupak za kontinuirano poboljšanje i povećanje resursa za podršku studiranju
- 2) Evaluacija rada studenske službe
- 3) Nabavku obavezne literature iz svih predmeta koje iz koje se izvodi nastava
- 4) Pretplata na naučne baze sa cjelovitim tekstom iz područja ekonomije i studijskih programa
- 5) Pretplatu na referentne naučne časopise

Postupci analize uspješnosti sistema kvaliteta provodi se kroz:

- 1) Postupak izrade SWOT analize
- 2) Interno ocjenjivanje obezbjeđenja kvaliteta

Obezbjedenje kvaliteta naučno-istraživačke djelatnosti nastavnog osoblja provodi se kroz:

- 1) Strategiju naučnog rada
- 2) Kreiranje pozitivnog okruženja za istraživanje i pojačavanje naučnog profila institucije
- 3) Saradnju sa drugim institucijama i privredom sa svrhom unapređenja naučno-istraživačke i nastavne djelatnosti
- 4) Vrednovanje kvaliteta naučno-istraživačke djelatnosti

17. USLOVI ZA PRELAZAK SA DRUGIH STUDIJSKIH PROGRAMA

Prema Pravilima studiranja na I i II ciklusu studija (Član 24.) uslove prelaska sa jednog studijskog programa na drugi utvrđuje Senat Univerziteta, na prijedlog Vijeća fakulteta/akademije.

Precizniji uslovi za prelazak sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih studija biće definisani Pravilnikom o usaglašavanju nastavnih planova i programa koji će usvojiti Naučno-nastavno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci prije početka akademske 2018/2019. godine.

18. OBAVEZE STUDENATA I DINAMIKA STUDIRANJA

Obaveze studenata i dinamika studiranja su definisani Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom i Pravilima studiranja Univerziteta u Banjoj Luci.

19. DODATAK 2 - 7.2. SADRŽAJ NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA - SILABUSI

STUDIJSKI PROGRAM: MENADŽMENT U TURIZMU I HOTELIJERSTVU

Naziv predmeta	Zimski semestar		Ljetni semestar		ECTS
	P	V	P	V	
Metodologija naučno-istraživačkog rada	2	0			4
Strategijski menadžment u turizmu i hotelijerstvu	2	2			7
Strategijski marketing u turizmu i hotelijerstvu	2	2			7
Ekonomika preduzetništva u turizmu i hotelijerstvu	2	2			7
Izborni predmet	2	2			5
Turizam u globalnoj ekonomiji			2	2	5
Menadžment hotelskih operacija			2	2	5
Izborni predmet			2	2	5
ZAVRŠNI MASTER RAD					15
UKUPNO:	10	8	6	6	60

IZBORNI PREDMETI NA STUDIJSKOM PROGRAMU MENADŽMENT U TURIZMU I HOTELIJERSTVU:

E-biznis u turizmu
Menadžment događaja u turizmu
Menadžment kvaliteta u turizmu
Revizija turističkih preduzeća
Internacionalni menadžment ljudskih resursa
Korporativne finansije u turizmu
Međunarodni poslovni ugovori
Poslovni sistemi u turizmu

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Diplomske akademske studije – MASTER		
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu	

Naziv predmeta	Metodologija naučno-istraživačkog rada			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2O18TMNR	Obavezni	9.	2P+0V	4
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslova	
Ciljevi izučavanja predmeta:	

Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa osnovnim principima, funkcijama i praktičnim rješenjima primjene različitih metodologija naučnog istraživanja u području društvenih nauka. Osnovna znanja pružiće se iz oblasti naučno istraživačke metodologije.

Ishodi učenja (stečena znanja):
Po okončanju kursa studenti bi trebalo da budu sposobni: da koriste osnovna znanja iz područja filozofije i logike u cilju razumijevanja naučnog istraživanja; efikasno koriste i procjenjuju informacione resurse, kao i da primjenjuju odgovarajuće metode izrade naučnih radova ili istraživačkih izvještaja; studenti će uspješno koristiti odgovarajuće naučne, istraživačke metode za rješavanje određenih istraživačkih zadataka i problema.

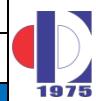
Sadržaj predmeta:
Osnove naučne teorije i istraživanja; Poslovna i ekomska istraživanja u širem naučnom kontekstu; Konceptualni temelji istraživanja (koncepti, teorije i modeli; formulacija i objašnjenje istraživačkih tema i problema; definisanje predmeta i cilja istraživanja, formulisanje hipoteza istraživanja); Istraživački pristupi, strategije i planiranje (izbor istraživačkih metoda, određivanje populacije i uzorka istraživanja); Teorijski prikaz istraživanja (pregled literatura i istraživanja u skladu sa konceptom istraživanja); Operacionalizacija istraživanja (Mjerenje ekonomskih varijabli; Tipologija podataka; Pretraživanje primarnih i sekundarnih izvora; Sredivanje podataka, Analiza podataka; Testiranje hipoteza); Diskusija rezultata; Pisanje istraživačkog rada; Usmene prezentacije istraživačkih radova.

Metode nastave i savladavanje gradiva:
Predavanja, odnosno prenošenje sistematskih saznanja iz literature. Ilustracije i vježbe. Pored primjera koji će se diskutovati, na časovima će se rješavati problemski zadaci kojima će se ilustrovati i vježbati određene teme (grupno i pojedinačno). Diskusija slučajeva iz prakse. Izrada i izlaganje seminariskog rada.

Literatura:
Singh, Y. K. (2006). <i>Fundamental of Research methodology and Statistics</i> . New Delhi: New age international publishers.
Todorović, Z. i Todorović, I. (2014). <i>Tehnologija naučnog istraživanja</i> . Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.
Ketchen, D.J. (2004). <i>Research methodology in Strategy and Management</i> . New York: Elsevier.
Blaug, M. (1992). <i>The Methodology of Economics: Or How Economists Explain</i> . (2nd ed.). London: Cambridge University Press.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Pohađanje nastave	4 boda	Kolokvij I	0-35 bod.	Završni ispit	0-16 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 10 bodova	Kolokvij II	0-35 bod.		

Posebna naznaka za predmet:
Nema
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Zdravko Todorović, red. prof.

	UNIVERZITET U BANJU LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Diplomske akademske studije – MASTER		УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu	

Naziv predmeta	Strategijski menadžment u turizmu i hotelijerstvu			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2O18TSME	Obavezni	9.	2P+2V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslova	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Sticanje osnovnih znanja iz oblasti strategijskog menadžmenta u turizmu i ugostiteljstvu odnosno u sektoru turizma i ugostiteljsatva u cjelini. Izučavanje teorije i razvoja organizacije, sa aspektima metoda i tehnika u sistemu strateškog planiranja, i implementacije; definisanje i izbor startegija, utvrđivanje strateške vizije, poslovne misije i ciljeva. Istražiti problematiku strategijskog menadžmenta u turizmu i hotelijerstvu i osposobiti studente za usvajanje i provođenje koncepta strategijskog upravljanja.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Studenti će steći znanja i razumijevanje koncepta strategijskog upravljanja u oblasti turizma i hotelijerstva; primjena znanja i razumijevanja kroz proces strategijskog menadžmenta; sposobnost donošenja poslovnih odluka i sudova u procesu strateškog menadžmenta u turizmu i hotelijerstvu (misiji, viziji, ciljevima, planiranju, implementaciji, evaluaciji i kontroli poslovnog uspjeha); vještinu komunikacije u sistemu upravljanja, rukovođenja i kontrolisanja poslovnog uspjeha u oblasti turizma i hotelijerstva.

Sadržaj predmeta:

Strategijski menadžment kao koncept upravljanja budućnosti u turizmu i hotelijerstvu. Definisanje pojnova strategijskog procesa: misija, vizija, ciljevi, planiranje, implementacija, evaluacija i kontrola poslovnog uspjeha. Analiza unutrašnjeg i vanjskog okruženja; situaciona, swot, i analiza konkurenčije na turističkom tržištu. Poslovna strategija. Funkcijske strategije. Vrednovanje i izbor strategije. Strategijsko planiranje u hotelsko-turističkom preduzeću. Korporacijske strategije u međunarodnom turizmu i hotelijerstvu. Integracioni procesi u međunarodnom turizmu i hotelijerstvu. Horizontalni i vertikalni oblici poslovne saradnje. Strategijski menadžment u međunarodnim hotelskim kompanijama. Globalni kodeks ponašanja i standardi u turizmu i hotelijerstvu. Turizam i hotelijerstvo u procesu globalizacije. Primjena koncepta strategijskog menadžmenta u praksi, izučavanje slučajeva iz turističke i hotelijerske prakse. Evropski model strategijske mega-organizacije turističkog holdinga. Strategijske alijanse.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Usmeno izlaganje, razgovor i diskusija, tekst metoda i metoda vježbanja. Nastavni modaliteti inkorporiraju: analizu slučaja, projektne zadatke, referate okruglih stolova, esejska pitanja, pismene vježbe, domaće radove, tekstove, mentorski rad i video prezentacije.

Literatura:

- Ateljević, J.; Kulović, Dž. (2013). *Strategijski menadžment: Nova perspektive*. Beograd: Datastatus.
- Ateljevic, J.; Page S. (2009). *Tourism and Entrepreneurship: International Perspective*. Oxford: Elsevier.
- Ateljevic, J. (2010). *Small Tourism Firms: Owners, Environment and Management Practices*. Germany: Lambert Academic Publishing
- Cerović Z. (2003). *Hotelski menadžment*. Opatija: Fakultet za turistički i hotelski menadžment.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Nema

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: dr Jovo Ateljević, red. prof

 UNIVERSITY OF BANJA LUKA 1975	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS <small>UNIVERSITY of BANJA LUKA</small>	
	Diplomske akademske studije – MASTER			
	Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu		

Naziv predmeta	Strategijski marketing u turizmu i hotelijerstvu			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2O18TSMA	Obavezni	9.	2P+2V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Cilj izučavanja predmeta je da studenti savladaju osnove operativne primjene marketinškog koncepta (strategije) preduzeća iz turističke i hotelske djelatnosti, kao i da nauče tehnike kvantitativnog i kvalitativnog istraživanja turističkog tržišta za potrebe racionalnog odlučivanja u ovoj oblasti. Studenti se takođe upoznaju sa obilježjima i specifičnostima kombinovanja instrumenata marketinškog miksa raznih nosioca turističke ponude na tržištu.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Nakon uspješnog završetka ovog predmeta student će biti u mogućnosti da:

1. opiše pojam strategijskog marketinga u turizmu i hotelijerstvu, odnosno obrazloži operativnu primjenu marketinškog koncepta u ovoj oblasti,
2. navede i objasni postupke kvantitativnog i kvalitativnog istraživanja turističkog tržišta,
3. objasni faktore i tendencije u savremenom turističkom okruženju,
4. razvrsta kriterijume i prepostavke za segmentaciju turističkog tržišta,
5. objasni operativnu (strategijsku) upotrebu elemenata marketinškog miksa na turističkom tržištu,
6. obrazloži osnovne strategijske opcije nastupa na tržištu raznih nosioca turističke ponude (turističke organizacije, hoteli, turističke agencije, ostali pružaoci usluga koji imaju veze sa turizmom),
7. kreira i upravlja konkretnim marketinškim programom na turističkom tržištu.

Sadržaj predmeta:

Pojam i karakteristike operativne primjene marketinškog koncepta preduzeća u oblasti turizma i hotelijerstva, savremeno turističko okruženje, aspekti istraživanja turističkog tržišta, segmentacija turističkog tržišta, strategijske komponente instrumenata marketinškog miksa (proizvod, cijena, distribucija, promocija) u turizmu i hotelijerstvu, osnovne varijante (strategije) nastupa preduzeća iz oblasti turizma i hotelijerstva na tržištu, upravljanje marketinškim programom u turizmu i hotelijerstvu (planiranje, organizacija, kadrovi, finansiranje).

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, vježbe, seminarska nastava koja obuhvata izradu i prezentaciju radova, grupne prezentacije i diskusije na zadatu temu.

Literatura:

Bakić, O. (2008). *Marketing u turizmu*. Beograd: Ekonomski fakultet

Macura, P. (2009). *Marketing – mikro, mala i srednja preduzeća*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet

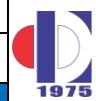
Kotler, P. (2008). *Upravljanje marketingom*. Zagreb: Mate, (Beograd: Data status)

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohadjanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Perica Macura, red. prof.

	UNIVERZITET U BANJU LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Diplomske akademske studije – MASTER		УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu	

Naziv predmeta	Ekonomika preduzetništva u turizmu i hotelijerstvu			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2O18TEPT	Obavezni	9.	2P+2V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenjenosti
Nema uslovjenjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Ovaj predmet omogućava studentima da shvate značaj i ulogu preduzetništva u turizmu i hotelijerstvu za ekonomski rast i razvoj jedne zemlje. Studenti će spoznati mogućnosti primjene principa korporativnog i individualnog preduzetništva, inovativnosti i komercijalizacije inovacija u turizmu i hotelijerstvu. Studenti će stići sistematska znanja upravljanja procesima unutar preduzeća u turizmu i hotelijerstvu.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Nakon završetka ovoga kursa student će stići osnovna znanja o preduzetništvu i upravljanju preduzećima u turizmu i hotelijerstvu. Student će biti sposoban pronaći optimalna rješenja u upravljanju hotelima i preduzećima iz oblasti turizma i hotelijerstva primjenjujući osnovna znanja iz ekonomske teorije i nauke o odlučivanju. Student će biti u mogućnosti da samostalno i u timu analizira poslovne probleme i izradi biznis plan za svaki poduhvat u preduzeću. Biće u mogućnosti da podstiče i inicira inovacije turističkog proizvoda, usluga i procesa, kao i da ih uspješno komercijalizuje.

Sadržaj predmeta:

Turizam: koncepti, forme i značaj. Turistički proizvod. Preduzetništvo i preduzetnički procesi. Razumijevanje konceptualne osnove preduzetništva u turizmu. Turističko tržište i njegova struktura obilježja. Turistička ponuda, određenje i faktori ponašanja subjekata ponude. Turistička tražnja. Ukupan, prosječan i marginalni prihod preduzeća u hotelijerstvu i turizmu. Proizvodnja i troškovi u turizmu i hotelijerstvu. Ekonomski pokazatelji poslovanja u turizmu i hotelijerstvu. Formiranje cijena u turizmu i hotelijerstvu. Finansijska analiza poslovanja preduzeća u turizmu i hotelijerstvu. Budžetiranje i izrada biznis plana u turizmu i hotelijerstvu. Kreativna upotreba preduzetništva i procesa socijalnih inovacija. Sektorske strategije i politike preduzetništva u turizmu.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Interaktivna predavanja, odnosno prenošenje sistematskih saznanja iz literature i praktičnih primjera. Ilustracije i vježbe koji podrazumjevaju dvosmjernu komunikaciju, a studenti su pozvani da slobodno iznose svoja mišljenja o slučajevima koji će se diskutovati. Glavni oblik rada biće obrada slučajeva iz prakse i samostalna izrada naučno-istraživačkih radova u formi pristupnih radova. U toku semestra organizovaće se gostujuća predavanja i razgovori sa uspješnim preduzetnicima i menadžerima iz oblasti turizma i hotelijerstva.

Literatura:

- Ateljevic, J.; Page, S.J. (2009). *Tourism and Entrepreneurship: International Perspectives (Advances in Tourism Research)*. Burlington, MA, USA: Elsevier.
 Spasić, V.; Čerović, S. (2013). *Ekonomsko-finansijska analiza poslovanja preduzeća u hotelijerstvu i turizmu*. Beograd: Univerzitet Singidunum.
 Petković, S., i Milanović, M. (2017). *Laboratorija ideja. Od ideje do preduzetničkog poduhvata*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Saša Petković, vanr.prof.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Diplomske akademske studije – MASTER		
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu	

Naziv predmeta	Turizam u globalnoj ekonomiji			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2O18TTGE	Obavezni	10.	2P+2V	5
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	
Ciljevi izučavanja predmeta:	
Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa opštim aspektima razvoja turizma u globalnim okvirima. Studenti će se upoznati i sa ključnim ekonomskim pokazateljima, relevantnim za ocjenu stanja turističke privrede svijeta. Cilj predmeta je izučavanje globalnih procesa u turizmu, kao i uticaj globalizma i procesa globalizacije na razvoj ovog sektora. Ključni turistički aspekti globalne ekonomije su: turističko tržište i destinacije, komunikacije i saobraćaj, turistički proizvod u globalnim ovirima, procjene turističkih kretanja u svijetu u kontekstu uticaja ekonomskih kriza na turističku privredu, te turistička politika EU i značaj turističke industrije EU.	

Ishodi učenja (stečena znanja):
Ospozobljenost studenta da uoči i identificuje aspekte i probleme turizma u globalnim odnosima. Student će biti ospozobljen da uočava i razumije ekonomske probleme turizma u globalnim okvirima, i da samostalno koristi i praktično primjenjuje određene analitičke metode, te relevantne modele planiranja u oblasti turizma.
Sadržaj predmeta:
Theorije i glavni zagovornici globalizacije. Globalna ekonomija i planetarni razvoj. Turizam i globalizacija. Definisanje turizma kao društvenog i ekonomskog fenomena. Turističko tržište u uslovima globalizacije. Uticaj globalizacije na turističku tražnju. Turističke potrebe savremenih turista. Uticaj globalizacija na turističku ponudu. Nove tendencije u formiranju turističke ponude. Komunikacije i informacione tehnologije u globalnom turizmu. Turističke destinacije u globalnim uslovima. Održivi razvoj i globalni turizam. Konkurentnost na svjetskom turističkom tržištu. Turistički proizvod u uslovima globalnog turističkog tržišta. Saobraćaj u uslovima globalizacije. Ekonomski pokazatelji i globalni trendovi u svjetskom turizmu. Procjena uticaja budućih globalnih promjena na razvoj turizma. Značaj turističke politike EU i turističke industrije EU.
Metode nastave i savladavanje gradiva:

Nastava će se odvijati prema predloženim nastavnim temama, uz korištenje adekvatne literature iz oblasti globalizacije, globalizma i turističke djelatnosti. Vršiće se analiza problema, seminarских radova i sl.

Literatura:
Unković, S.; Zečević, B. (2006). <i>Ekonomika turizma</i> . Beograd: CID Ekonomski fakultet.
Dopunska:
Popović, G. (2006). Globalni aspekti razvoja turizma na nedovoljno razvijenim, nenaseljenim i zapuštenim teritorijama EU primenom metoda integralnog ruralnog razvoja, <i>Acta economica</i> br. 5,
Pavlić, I. (2004). Suvremene tendencije u razvoju svjetskog turizma i globalizacijski procesi. <i>Naše more</i> , br. 5-6, Sveučilište u Dubrovniku.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Provjera znanja i seminarски radovi.					
Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		
Posebna naznaka za predmet:					
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Goran Popović, red. prof.					

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Diplomske akademske studije – MASTER		УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu	

Naziv predmeta	Menadžment hotelskih operacija			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2O18TMHO	Obavezni	10.	2P +2V	5
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Obrazovni ciljevi predmeta usmjereni su da studentima omoguće sticanje znanja i kompetencija upravljanja poslovnim operacijama hotela. Upoznavanje studenata sa oblicima organizacije hotelskog poslovanja kao i sa upravljanjem i funkcijonisanjem poslovnih procesa u hotelijerstvu. Sticanje znanja o najvažnijim internim i eksternim faktorima koji utiču na efikasno i profitabilno poslovanje hotela. Osposobljavanje studenta za komunikacije u sistemu upravljanja, rukovođenja u hotelu.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Ishodi učenja proizilaze iz ciljeva izučavanja ovog predmeta koji su definisani kroz završne kvalifikacije koje izlazni kadrovski profili moraju posjedovati, a to su: upoznavanje značaja važnosti i uloge menadžmenta hotelskih operacija, sticanje znanja iz hotelijerstva, ugostiteljstva, standardizacije i kategorizacije u hotelijerstvu. Razumijevanje važnosti etike u hotelskom menadžmentu, i planiranja kao vodeće funkcije uspješnosti hotelskog menadžmenta. Posjedovanje znanja za izbor vizije, misije, ciljeva, sistema hotelske organizacije i značaj upravljanja kadrovima kao subjekta hotelskih operacija. Prepoznavanje sistema menadžerskog vođenja, komunikacije, motivacije međuljudskih odnosa. Prepoznavanje sistema menadžerskog kontrolisanja i upravljanja poslovnim uspjehom.

Sadržaj predmeta:

Savremene tendencije u uslužnim djelatnostima. Personalnost kao načelo *hotel-menadžment*. Poslovna orijentacija hotelskih preduzeća i njihova pozicija na turističkom tržištu. Kategorizacija i standardizacija hotelskih operacija. Upravljanje poslovnim operacijama u hotelskom preduzeću. Prostorno-funkcionalni aspekt hotelskih operacija. Organizaciono-tehnički aspekt hotelskih operacija. Personalni menadžment u hotelu. Menadžment proizvodno-uslužnih procesa u hotelu. Upravljanje organizacionom strukturon uslužnih operacija u hotelu i restoranu. Menadžment hotelskih operacija u sistemu *ciklusa gosta*. Hotelske operacije u sistemu *hotizma* kao procesa zadovoljavanja svih zahtjeva gosta. Oblici prilagođavanja hotela savremenim tržišnim zahtjevima. Hotelsko poslovanje i proces globalizacije. Najpoznatiji hotelski lanci u svijetu.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Nastavni proces se odvija po principu interaktivne nastave uz upotrebu svih oblika nastavnih sredstava. Prezentacija nastavnih sadržaja kao i hotelskih operacija vrši se pomoću grafikona, slajdova, šema, tabela, prospekata, kataloga, video kaseta i reklamnih spotova s upotrebom video-projekcione aparature. Program vježbi se realizuje tako da studenti prikupljaju i obrađuju podatke i procese iz hotelijerske prakse. Teoretska predavanja upotpunjuje konkretna praksa koja se realizuju u hotelima većih kategorija uz nadzor menadžer-mentora.

Literatura:

- Kosar Lj. (2002). *Hotelijerstvo-teorija i praksa*. Beograd: VHŠ.
 Cerović Z. (2003). *Hotelski menadžment*. Opatija: Fakultet za turistički i hotelski menadžment.
 Kosar Lj.; Rašeta S. (2005). *Izazovi kvaliteta –menadžment kvaliteta u hotelijerstvu*. Beograd: VHŠ.
 Rutherford, D. (2001). *Hotel management and operations*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., Hoboken,

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Diplomske akademske studije II ciklus		
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu	

Naziv predmeta	E-biznis u Turizmu			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2I18TETU	Izborni	9. ili 10.	2P+2V	5
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslova.	

Ciljevi izučavanja predmeta: Upoznavanje studenata sa Internet tehnologijom, kao i savremenim oblicima poslovanja u turizmu i hotelijerstvu koji su zanovani na intenzivnoj primjeni informacione, a naročito Internet tehnologije - elektronskim poslovanjem.
--

Ishodi učenja (stečena znanja): Stečena znanja treba da omoguće razvoj konceptualnih i informatičkih znanja i veština potrebnih za pokretanje, uvođenje i praktikovanje aktivnosti elektronskog poslovanja u turizmu i hotelijerstvu. Studenti će biti osposobljeni da samostalno dizajniraju Web sajt za turističku ponudu proizvoda i usluga.

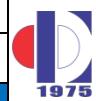
Sadržaj predmeta: Elektronsko poslovanje i područja primjene elektronskog poslovanja u turizmu (elektronska razmjena podataka, elektronska trgovina i modeli elektronske trgovine, elektronski marketing, elektronski sistemi rezervacije, elektronsko bankarstvo i online finansijske transakcije, elektronski sistemi plaćanja). Elektronsko mobilno poslovanje u turizmu i hotelijerstvu. Pojam i značaj informacionih i rezervacionih sistema u turizmu i hotelijerstvu. Kompjuterizovani rezervacioni sistemi vazduhoplovnih kompanija. Globalni turistički distribucionalni sistemi u turizmu. Galileo International - globalni distribucionalni sistem. AMADEUS - globalni distribucionalni sistem. SABRE - globalni distribucionalni sistem. WORLDSPAN - globalni distribucionalni sistem. Kompjuterizovani rezervacioni sistemi u hotelijerstvu. Uloga Svjetske turističke organizacije – WTO. Nacionalni turistički informacioni sistemi. Kompjuterizovani rezervacioni sistemi turističkih agencija i organizatora putovanja. Informacioni sistemi ostalih subjekata turističke privrede (uloga Evropske asocijacije poslovnih turističkih sajmova – ETTFA, World Travel Market, Internationale Tourismus – Borse, British Travel Trade Fair). Uticaj informacione tehnologije na snage konkurenčne prednosti u turizmu i hotelijerstvu. Upravljanje znanjem i primjena poslovne inteligencije u turizmu i hotelijerstvu. Upravljanje odnosima sa kupcima u turizmu i hotelijerstvu (Customer Relationship Management, CRM). Etička i socijalna pitanja vezana za upotrebu informaciono-komunikacione tehnologije u turizmu i hotelijerstvu. Zaštita privatnosti pojedinaca u radu sa Internetom u turizmu i hotelijerstvu.
--

Metode nastave i savladavanje gradiva: Predavanja, diskusije, studije slučajeva, grupni rad, video prezentacije, kao i vježbe na elektronskom računaru.

Literatura: Galičić, V.; Šimunić, M. (2006). <i>Informacijski sustavi i elektroničko poslovanje u turizmu i hotelijerstvu</i> . Opatija: Sveučilište u Rijeci, Fakultet za turistički i hotelski menadžment u Opatiji. Aleksić Marić, V. (2008). <i>Elektronsko poslovanje</i> . Banja luka: Ekonomski fakultet. Stankić, R. (2009). <i>Elektronsko poslovanje</i> . Beograd: Ekonomski fakultet. Buhalis, D. (2003). <i>E Tourism: Information Technology for Strategic Tourism Management</i> . Pearson (Financial Times/Prentice Hall), London.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Vesna Aleksić Marić, red. prof.

	UNIVERZITET U BANJU LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Diplomske akademske studije -MASTER		УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu	

Naziv predmeta	Menadžment dogadaja u turizmu			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2I18TMDT	Izborni	9. ili 10.	2P+2V	5
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti				
Nema uslova					
Ciljevi izučavanja predmeta:					
Ovaj predmet ima za cilj da pruži uvod u upravljanje događajima i festivalima, a predstaviće se iz strateške i operativne perspektiv					
Ishodi učenja (stečena znanja):					
<p>Nakon uspešno završetka ovog predmeta, studenti bi trebali da budu sposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstriraju sposobnost u prikupljanju informacija i izradi planova za događaje u turizmu; • dizajniraju i koriste različite promotivne tehnike događaja; • pokažu sposobnost u razvoju budžetskih linija za pojedine događaje; • razviju program upravljanja rizikom događaja; • demonstriraju efikasne liderske vještine u koordinisanju događaja; te da: • razumiju kompleksne probleme i odnose koje okružuju planiranje i primjena događaja; • razumiju ulogu priredbe u današnjem poslovnom i društvenom kontekstu; i • razumiju razliku između upravljanja i koordinacije događajima. 					
Sadržaj predmeta:					
Teme koje čine sadržaj predmeta su: važnost događaja, konceptualni proces, interesne grupe (stakeholders), ciljeve događaja, uticaji i evaluacija događaja koristeći međunarano- potvrđene metode, uloga događaja u turizmu, destinacija imidž i identitet zamišljenog mesta, prekrajanje događaja, projektni menadžment, logistika i kadrovska i druga pitanja u vezi sa događajima.					
Praktična nastava: Upoznavanje studenata sa konkretnim primjerima iz prakse u organizovanju i menadžmentu događaja u turizmu.					
Metode nastave i savladavanje gradiva:					
Usmeno izlaganje, razgovor i diskusija, tekst metoda i metoda vježbanja. Nastavni modaliteti inkorporiraju: analizu slučaja, projektne zadatke, referate okruglih stolova, esejska pitanja, pismene vježbe, domaće radove, tekstove, mentorski rad i video prezentacije.					
Literatura:					
Berridge, G. (2007). <i>Events Design and Experience</i> . Oxford: Elsevier. Shone, A.; Parry, B. (2010). <i>Successful Event Management</i> . 3rd edition. Oxford: Elsevier. Wagen, V. der. (2011). <i>Events Management</i> . Sydney: Pearson. Tassiopoulos, D. (2010). <i>Events Management: a developmental and managerial approach</i> , 3rd editon. Juta Publishing					
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		
Posebna naznaka za predmet:					
Nema					
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Jovo Ateljević, red. prof					

 UNIVERSITY OF BANJA LUKA 1975	UNIVERZITET U BANJU LUCI EKONOMSKI FAKULTET		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA 1975
Diplomske akademske studije - MASTER			
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu		

Naziv predmeta	Menadžment kvaliteta u turizmu			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2I18TMKT	Izborni	9. ili 10.	2P+2V	5
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslova	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Studenti treba da: budu upoznati sa osnovama sistema kvaliteta, razumiju standarde, steknu znanja o ciljevima, organizaciji, implementaciji i efektima sistema kvaliteta, pokažu poznavanje metoda koje se koriste u cilju poboljšanja njegove primjene, prate i primjenjuju novine u sistemu kvaliteta.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Studenti treba da razumiju funkcionisanje sistema kvaliteta, razviju sposobnost komuniciranja sa stručnjacima iz drugih oblasti, pravilno analiziraju i tumače dostupne informacije, daju adekvatne preporuke i primjene odgovarajuće metode radi povećanja efikasnosti sistema upravljanja.

Sadržaj predmeta:

Teorija sistema. Uslužni sistemi. Kvalitet (shvatanje kvaliteta, krug kvaliteta, kvalitet poluproizvoda, kvalitet proizvoda, kvalitet usluge, kvalitet softvera, određivanje svojstava i karakteristika kvaliteta). Mjerenje, ispitivanje i kontrolisanje. Određivanje vrijednosti kvaliteta. Upravljanje kvalitetom. Standardi sistema upravljanja kvalitetom ISO 9000. Sistem kvaliteta. Upravljanje kvalitetom pomoću računara. Upravljanje ekonomijom kvaliteta. Metode i tehnike sistema kvaliteta. Dokumentacija sistema kvaliteta.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja se izvode kombinovanjem ("ex cathedra"/"case") metodom. Teoretski nastavni sadržaj izlaže se metodom "ex cathedra" korišćenjem prezentacija; drugi dio predavanja izvodi se "case" metodom prezentiranih analiza karakterističnih slučajeva i primjera koji ilustriraju teoretski sadržaj. Glavni oblik rada biće obrada slučajeva iz prakse, kako bi studenti naučili kako da stečena znanja upotrebe u praktične svrhe. Seminari obuhvaćaju izrade, prezentaciju i odbranu seminarskog rada uz primjenu metodologije za izradu stručnih radova. Kroz teme seminarskih radova, obrađen je cijelokupni teoretski sadržaj predmeta.

Literatura:

- Todorović, Z. (2009). *Upravljanje kvalitetom*. Banja Luka: Ekonomski fakultet;
 Klarić, S.; Pobrić, S. (2009). *Upravljanje kvalitetom – Alati i metode poboljšanja*. Mostar: Mašinski fakultet

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Nema

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Igor Todorović, vanr.prof.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Diplomske akademske studije – MASTER		
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu	

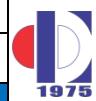
Naziv predmeta	Revizija turističkih preduzeća			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2I18TRTP	Izborni	9. ili 10.	2P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti				
Nema uslovjenosti					
Ciljevi izučavanja predmeta:					
Ciljevi izučavanja predmeta jesu da omogući studentu da izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji u svim bitnim aspektima, sačinjeni u skladu sa utvrđenim okvirom finansijskog izvještavanja. Jedan od ciljeva je savladavanje vještina kojima će student prikupiti potreban broj dokaza radi izražavanja mišljenja.					
Ishodi učenja (stečena znanja):					
Ishod učenja treba da obezbijedi sposobnost studenta, budućeg revizora da razumije suštinu revizorske profesije, da savlada vještine prikupljanja adekvatnih dokaza za formiranje uvjerenja o finansijskim izvještajima turističkog preduzeća i na bazi istog da izda mišljenje; da usvoji etičke principe i postigne vlastite vrline u poslu, kao što je integritet, profesionalnost, nezavisnost i dr.					
Sadržaj predmeta:					
Opšte ciljeve revizije turističkih preduzeća. Međunarodne standarde i saopštenja revizije, uvjeravanja i etike. Postupke izvođenja revizije turističkih preduzeća. Primjena zakona i drugih propisa u obavljanju revizije turističkih preduzeća. Simulacija praktičnog izvođenja revizije turističkih preduzeća. Kontinuirano praćenje izmjena revizorske regulative. Revizorski dokazi i izvještavanje o procesu revizije turističkih preduzeća.					
Metode nastave i savladavanje gradiva:					
Nastava će se izvoditi u interakciji nastavnika, saradnika i polaznika u vidu prezentacije gradiva, diskusije i praktičnih eseja.					
Literatura:					
Božić, R.; Kondić, N. (2012). Revizija finansijskih izvještaja - vodič kroz praktičnu reviziju. 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Banja Luka: Ekonomski fakultet i Finrar Međunarodni standardi i saopštenja revizije, kontrole kvaliteta, prgleda, ostalih uvjerenja i srodnih. (2011). Savez računovođa i revizora Srbije, Savez računovođa i revizora Republike Srpske i Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore IFAC-ob Etički kodeks za profesionalne računovođe. (2012). Savez računovođa i revizora Srbije, Savez računovođa i revizora Republike Srpske i Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore Zakonska regulativa					
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		
Posebna naznaka za predmet:					
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Novak Kondić, red. prof.					

	UNIVERZITET U BANJОJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Diplomske akademske studije – MASTER		
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu	

Naziv predmeta	Internacionalni menadžment ljudskih resursa			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2I18TIMLj	Izborni	9. ili 10.	2P+2V	5
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti				
Nema uslovljenosti					
Ciljevi izučavanja predmeta:					
Ciljevi ovog predmeta su: sistemsko razumijevanje znanja za projektovanje osnova organizacije ljudskih resursima u međunarodnom okruženju; identifikovanje i analiza konkretnih problema; sticanje znanja o donošenju odluka u upravljanju ljudskim resursima u međunarodnom okruženju; praktično razumijevanje i kritičko vrednovanje kako za primjenu, tako i za provođenje odluka.					
Ishodi učenja (stečena znanja):					
Nakon uspješnog završetka ovog predmeta, studenti će biti u stanju da: razumiju teoriju i praksu međunarodnog menadžmenta ljudskih resursa; razumiju proces upravljanja ljudskim resursima; da implementuju proces upravljanja ljudskim resursima u praksi menadžmenta; razumiju pitanja i prakse koje se odnose na glavne funkcije upravljanja ljudskim resursima u kontekstu multinacionalnih sredina; razumiju regrutovanje i odabir osoblja za međunarodne zadatke. Takođe, studenti će biti u stanju da: pokažu svoj pravac i originalnost u konkurentnom okruženju; se bave složenim pitanjima razlika među kulturama; efikasno prezentuju materijal iz predmeta i donose jasno svoje zaključke; efikasno rade kao dio tima ili grupe.					
Sadržaj predmeta:					
Internacionalni menadžment ljudskih resursa - teorije i istraživanja; Uticaj kulturnih razlika na MLjR i organizacija; strateško upravljanje ljudskim resursima; uloga odjeljenja LjR; zapošljavanje u međunarodnom MLjR; odabir u međunarodnom MLjR; naknade za međunarodni MLjR; obuka i razvoj u međunarodnom MLjR; zapošljavanje u međunarodnom MLjR.					
Metode nastave i savladavanje gradiva:					
Predavanja, vježbe, poslovni slučajevi, samostalna izrada seminarских radova i praktičnih zadataka. Nastava je interaktivna, te se podržavaju razgovori i rasprave.					
Literatura:					
Harzing, A., & Pinnington, A.H (2015). <i>International Human Resources Management</i> (4 th edition). London: SAGE Publication.					
Briscoe, D., Schuler, R., & Tarique, I. (2012). <i>International Human Resources Management: Policies and Practicies for Multinational Enterprises</i> (4 th edition). New Your: Routledge.					
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Aktivnost na nastavi se procjenjuje izradom seminarских radova, rasprava i studije slučaja. Kolokvij može biti pismeni dio ispita. Završni ispit se odnosi samo na teorijska pitanja.					
Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		
Posebna naznaka za predmet:					
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Gordana Ilić, red. prof.					

	UNIVERZITET U BANJU LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu	

Naziv predmeta	Korporativne finansije u turizmu			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2I18TKFT	Izborni	9. ili 10.	2P+2V	5
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Usvajanje profesionalnih znanja i sticanje vještina za njihovu primjenu u procesu kreiranja politike i kontrole upravljanja finansijama preduzeća.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Nakon odslušanog kursa, prezentovana problematika bi trebala doprinijeti:

- a) boljem razumijevanju ove veoma rastuće i uzbudljive teorije i prakse;
- b) upravljanju sa metodologijama za rješavanje raznovrsnih finansijskih problema;
- v) razumijevanju okruženja koje je od značajnog uticaja na donošenje finansijskih odluka.

Sadržaj predmeta:

Preduzeće i cilj preduzeća, s posebnim akcentom na turistička preduzeća. Pokazatelji poslovanja i vrijednost preduzeća. Računovodstvena naspram ekonomske dobiti. Strukturiranje kapitala i finansijska moć. Zaštita kapitala. Modaliteti restrukturiranja preduzeća u cilju jačanja konkurentske sposobnosti. Efikasnost finansijskih tržišta. Problemi upravljanja pojedinim dijelovima aktive i pasive bilansa.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Izlaganje, diskusije i analize karakterističnih slučajeva. Kroz pristupne radove samostalna istraživanja na ovu temu.

Literatura:

- Mikerević, D. (2013). *Korporativne finansije*. Banja Luka: Ekonomski fakultet i Finrar.
Mikerević, D. (2010). *Strateški finansijski menadžment*. Banja Luka: Ekonomski fakultet.
Ivanišević, M. (2012). *Poslovne finansije*. Beograd: Ekonomski fakultet.
Higgins, C. Robert. (2009). *Analisis for Financial Management*. McGrawe-Hill.
Arnold, G.. (2005). *Corporate Financial Management*. Financial Times/Prentice Hall.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohadanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Dragan Mikerević, red. prof

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Diplomske akademske studije – MASTER		
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu	

Naziv predmeta	Medunarodni poslovni ugovori			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2I18TMPU	Izborni	9. ili 10.	2P+2V	5
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti

Ciljevi izučavanja predmeta:

Cilj izučavanja predmeta je upoznavanje studenata sa vrstama, karakteristikama, pravima i obavezama ugovornih strana prilikom zaključenja i izvršenja ugovora u međunarodnoj razmjeni roba i usluga. Studenti će se upoznati sa pravnim aspektima zaključenja međunarodnih ugovora.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Student dobija osnovna znanja o načinu zaključenja ugovora u međunarodnoj razmjeni roba i usluga. Ovo se posebno odnosi na pravne aspekte pojedinih faza koje prethode zaključenju ugovora a koje proizvode obaveze za buduće ugovorne strane (pregovori za zaključenje ugovora, ponuda za zaključenje ugovora). Student se osposobljava i za osnovno tumačenja pojedinih klauzula međunarodni ugovora i stiče neophodna znanja o načinu zaštite prava ugovornih strana u slučaju neizvršenja ugovora.

Sadržaj predmeta:

Pojam ugovora, Međunarodni karakter ugovora, Međunarodne konvencije iz oblasti ugovornog prava, ostali izvori uniformnog ugovornog prava, Oblast primene Bečke konvencije o međunarodnoj prodaji, Podela ugovora, Princip autonomije volje, Uslovi punovažnosti ugovora, Zaključenje ugovora (pregovori, ponuda, prihvat ponude), Vreme i mesto zaključenja ugovora, Dejstva ugovora, Klauzule obezbeđenja - ugovora kamata, ugovorna kazna, bankarska garancija, Klauzule obezbeđenja - zaloga, prodaja sa zadržavanjem prava svojine, Osnovi prestanka ugovora, Poništaj ugovora (ništavi i rušljivi ugovori), Raskid ugovora zbog neispunjerenja obaveze prema srpskom Zakonu o obligacionim odnosima, Raskid ugovora zbog neispunjerenja obaveze prema Bečkoj konvenciji – bitna povreda ugovora, Promenjene okolnosti u srpskom ugovornom pravu, Uticaj promenjenih okolnosti na ispunjenje obaveze, Nepredvidljivost, izvanrednost, spoljnost i nesavladisvost promenjenih okolnosti, Vreme nastupanja promenjenih okolnosti, Formulisanje klauzule o promenjenim okolnostima, Nemogućnost ispunjenja – osnovne klasifikacije, Nemogućnost ispunjenja u srpskom ugovornom pravu, Formulisanje klauzule o višoj sili, Ugovorno isključenje i ograničenje odgovornosti (rešenja i stavovi u uporednom pravu), Klauzula o isključenju odgovornosti, Klauzula o ograničenju odgovornosti, Ugovor o međunarodnoj prodaji robe, Ugovor o posredovanju u međunarodnom poslovnom prometu, Ugovor o međunarodnom trgovinskom zastupanju, Ugovor o komisionu u međunarodnom poslovnom prometu, Ugovor o finansijskom lizingu, Merodavno pravo (pojam klauzule o izboru merodavanog prava, međunarodni karakter ugovora, granice autonomije volje, imperativni propisi, merodavno pravo u odsustvu autonomije volje), Pojam i karakteristike međunarodne trgovinske arbitraže, Arbitražna klauzula (pojam i elementi)

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja; vježbe; izrada seminarских radova.

Literatura:

Popović, V.; Vukadinović, R. (2010). *Međunarodno poslovno pravo*. Banjaluka-Kragujevac: Pravni fakultet.

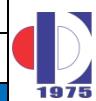
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Rad studenata ocjenjuje se tokom cijelokupnog procesa nastave i na završnom ispitu.

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: dr Nenad Baroš, doc.

	UNIVERZITET U BANJU LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Diplomske akademske studije – MASTER		УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Studijski program(i):	Menadžment u turizmu i hotelijerstvu	

Naziv predmeta	Poslovni sistemi u turizmu			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
2I18TPST	Izborni	9. ili 10.	2P+2V	5
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Ovaj predmet omogućava studentima da shvate značaj i ulogu poslovnih sistema u turizmu i hotelijerstvu za ekonomski rast i razvoj jedne zemlje. Studenti će se upoznati sa karakteristikama različitih poslovnih sistema u oblasti turizma i hotelijerstva. Studenti će stići sistematska znanja upravljanja procesima unutar preduzeća u turizmu i hotelijerstvu.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Nakon završetka ovoga kursa, student će stići osnovna znanja o preduzetništvu i upravljanju različitim preduzećima u turizmu i hotelijerstvu. Student će biti sposoban pronaći optimalna rješenja u upravljanju hotelima i preduzećima iz oblasti turizma i hotelijerstva primjenjujući osnovna znanja iz ekonomске teorije i nauke o odlučivanju. Biće u mogućnosti da podstiče i inicira inovacije turističkog proizvoda, usluga i procesa, kao i da ih uspješno komercijalizuje.

Sadržaj predmeta:

Specifičnosti turističke ponude. Heterogenost turizma kao pravivredne grane. Klasifikacija preduzeća u turizmu i hotelijerstvu. Hoteli i upravljanje hotelima. Finansijski menadžment turističkih i hotelskih preduzeća. Prihodi preduzeća u turizmu i hotelijerstvu. Upravljanje troškovima preduzeća u turizmu i hotelijerstvu. Formiranje cijena u turizmu i hotelijerstvu. Budžetiranje. Specifičnosti malih biznisa u turizmu. Poslovanje turoperatora. Saobraćaj i turizam. Cruising. Yield menadžment u vazdušnom saobraćaju.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Interaktivna predavanja, odnosno prenošenje sistematskih saznanja iz literature i praktičnih primjera. Ilustracije i vježbe koji podrazumjevaju dvosmjernu komunikaciju, a studenti su pozvani da slobodno iznose svoja mišljenja o slučajevima koji će se diskutovati. Glavni oblik rada biće obrada slučajeva iz prakse i samostalna izrada naučno-istraživačkih radova u formi pristupnih radova. U toku semestra organizovaće se gostujuća predavanja i razgovori sa uspješnim preduzetnicima i menadžerima iz oblasti turizma i hotelijerstva.

Literatura:

- Ateljevic, J.; Page, S.J. (2009). *Tourism and Entrepreneurship: International Perspectives (Advances in Tourism Research)*. Burlington, MA, USA: Elsevier.
 Spasić, V.; Čerović, S. (2013). *Ekonomsko-finansijska analiza poslovanja preduzeća u hotelijerstvu i turizmu*. Beograd: Univerzitet Singidunum.
 Petković, S. i Berberović, Š. (2013). *Ekonomika i upravljanje malim i srednjim preduzećima. Principi i politike*. Banja Luka: Ekonomski fakultet.
 Vukmirović, N. (2012). *Preduzetništvo u ekonomskoj teoriji i praksi. Inovativni sistemi kreiranja i efikasnijeg korišćenja resursa*. Banja Luka: Ekonomski fakultet.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Saša Petković, vanr. prof.

Broj:

Datum: __.11.2017. godine

DEKAN

Prof. dr Stanko Stanić